Päewaleht

Ilmub igal äripäewal.
Hinnata laasanded:
1) Sutulisa, iga päew peale laupäewa.
2) Perekonnaleht, piltidega, igal laup.
3) Kodu, piltidega, üks kord kuus.
4) Õigus ja Kohus, „Õigus ja Kohus" tegewal toimetusel üks kord kuus.
5) Sarjasa, piltidega ilustatud pille- ja nalja-leht, üks kord kuus.
6—7) Seina ja Eesti Kodu kalender.

„Päewalehe" tellimise hind:

	Postiga	Postita
12 kuu peale	6 rbl. — kop.	5 rbl. — kop.
6 „ „	3 „ 20 „	2 „ 70 „
3 „ „	1 „ 70 „	1 „ 40 „
1 „ „	— „ 60 „	— „ 50 „

Wäljamaale 12 rbl. aastas, 1 rbl. kuu.
Üksik nummer 3 kop.
Tellida iga kuu esimesest algades.
Adressi muutmine 10 k., selle juures endine adress ehk selle nummer üles anda.

Isekraalste laasanneteena ilmub 1914. aasta jooksul 4 suuremat raamatut:
1) Kodune arstimise õpetus.
2) Eesti rahwa ajalugu III.
3) Loodusest imed II.
4) Aastaraamat.
Kuulutuste nonpareille-rida maksab 5 k., lehe eesotsas 20 k. Wäljaspool Tallinnat kuulutuste eest 20 kop., lehe ees 60 k.

Tarwitamata jäänud lühemad kirjatõõd häwitatakse ära, suuremad saadetakse tagasi, kui selleks margid juurde on lisatud. Käsikirjad, mis alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui neile tasundumise peale ei ole kirjutatud. Saadetawatel kirjatõõdel peab saatja täielik nimi ja adress all olema.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Suurel turul, raekoja ees. Toimetuse kõnetraat nr. 639. Toimetaja kõnetund kella 12—2.
□□□□□ Adres liht- ja rahakirjadele: □□□□□ „Päewalehe" toimetusele, Tallinnas, Suur r. Pesen.
Kontori kõnetraat nr. 390. □ Ärijuhi kõnetunnid kella 8—11.

Nr. 65 — Neljapäewal, 20. märtsil (2. aprillil) 1914 — 9. aastakäik

Praegu awatud! uus!

Peterburi kaubamaja

Tallinnas, Wäikesel Karja uul. nr. 1, endises Pfaffi majas

annab austatud walmisriiete tarwitajatele teada, et 20-nast märtsist peale kuni edaspidini naiste ning laste walmisriideid soowitada wõib.

suurem walmisriiete ladu awatud

Töö puhas, passiw ja tugew. Hinnad wõistlemata odawad.

majal oma spetsial-töökoda, peremehe isikliku ülewaatuse all. Tellimiste täitmise jaoks on igal ajal suures wäljawalikus ning uuemates mustrites lahtist riiet. Kõik tellimised täidetakse ruttu ja hästi.

on, ning sellepärast suures wäljawalikus ehtsas moodis ja kõige paremates fasong des igasugu meeste, Igasuguste tellimiste walmistamise jaoks on kauba-

Aupaklikult **Peterburi kaubamaja.**

SAGRADA BARBER

(Sagrada Barber) puhastab magu, puhastab kergelt ja õrnalt.

Eht ainult Pühawaimu apteegist, Wienis.

Puudulik algharidus ja selle tagajärjed.

Ennemuistne jutt kõneleb ühest wanast mehest, kes aeda tehes aiateiba-paari kokkusidumiseks õlesidet tarwitanud. Kui see mees kord nõnda aeda teinud, tulnud keegi hall mehike tema juurde ja küsinud temalt, et miks ta nii teeb, sest õleside ei pea kutsi kaua wastu. Selle peale wastanud aiategija, et ta wana on ja tema põlweks küllalt kestab. Seda kuuldes naeratanud hall-mehike ja ütelnud temale, et ta ära ei suregi. Wanamees uskunud seda.

Mõni aeg edasi, hakanud wanamees uut elumaja ehitama. Selle tahtnud ta aga niisuguse teha, mis igaweste kestab. Kui ta parajaste suure tammepalgi maha raiunud ja selle laasimise kallal tööl olnud, ilmunud jälle hall-mehike tema juurde ja küsinud temalt, miks ta tammepalkidest maja hakkab ehitama. Selle peale wastanud wanamees, et ta igaweste elama jääb ja sellepärast ka niisugust maja tahab ehitada, mis igaweste kestab. Ja, et hall-mehike selle peale midagi oleks lausunud, wõtnud ta wanamehe käest kirwe ja koputanud selle silmaga kolm korda wastu tammepalki. Selle tagajärjel muutunud wanamees tuhaks ja langenud tamme palgi kõrwale maha.

See muinaslugu kujutab wäga piltlikult meie praeguses Eesti seltskonnas, iseäranis aga põllumeeste keskel walitsewat arwamist ja meeleolu. Meil on kahte liiki inimesi: ühed arwawad, et rohkem tööd ei maksa teha ega warandust koguda, kui oma eluülespidamiseks tarwis läheb; teised aga arwawad, et niipalju teha ja warandust kokku kraapida tuleb kui wähegi wõimalik on. Mõlemates arwamistes mindakse liialt, mis muidugi puudulikust algharidusest tuleb.

Need, kes esimese arwamise poole hotawad, on enamaste kõik elust wäsinud inimesed. Nende hulgas on wanu taluperemehi, kes kõige oma eluaja wanemate warast elanud, noori ärahellitatud perepoegi, lasteta abielupaariid, üksikus põlwes elawaid inimesi jne. Need harilikult ütlewad: „meie põlweks saab küll", ehk jälle: „kellele meie teeme."

Kui surm õigel ajal tuleb, see tähendab, enne kui warandus otsa on lõppenud, siis on need inimesed üsna ilusaste ilmast läbi saanud; nad ei ole iseenestele ega ka teistele tüliks olnud. Juhtub aga ümberpöördult, — mis ikka harilikult juhtub — nii et warandus enne surma otsa lõpeb, siis on need inimesed iseenestele ja seltskonnale suureks ristiks. Häda lähenemisel hakkawad nad igal wiisil kiskuma, kokku kraapima, kuni aga saab. Harilikult tahetakse siis ruttu rikkaks saada. Et aga see nii kergeste et lähe, ja nõjugusel inimesel, kes eluaeg wedelat elu elanud ja looma töö läbi warandust pole õppinud koguma, wõimata on, sellepärast tarwitatakse waranduse kogumiseks mitmesuguseid ülekohtuseid abinõusid, nii kui tööliste palkade kinnipidamist, karja- ja põllutööseaduste wõltsimist jne. Ühistegelistes asutustes on need suured omakasunõudjad.

Teise arwamise poolehoidjaid on meie rahwa hulgas rohkem. Neid ei wõi elust wõõrdunuks pidada, kuid muidu on need tihti õige lühikese ettenäemisega inimesed. Nende wõimaste hulgas tuleki inimesi ette, kes omad isiklised huwid alati kõige etteotsa seawad ja kõik kasu selles arwawad seiswat, mis peos on. Nõndu näeme inimesi, kes üleüldiskasulikkude asjade peale kopkastki ei taha kuhutada. Kui walla täiskogu koosolekutel koolipõetajate palkade kõrgendamine kõne all on, siis seistage küünte ja hammastega palkade kõrgendamise wastu. Kardetakse, et selle läbi nende wäljamaksud ilma asjata suurenewad. Kuid seda ei tunne nad, et rahwa majandusline edenemine suurelt osalt rahwa hariduslise edenemise peal põhjeneb. Wiimane kujuneb aga selle järele, kudas koolilõpetajad selleks tööd teha suudawad. Iseenesest on arusaadaw, et näljapalga eest niisuguseid õpejõudusid ei wõi saada, kes oma suure ülesande kõrgusel wõiksid seista. Kannatab aga nõrkade õpejõudude läbi hariduline edenemine, siis kannatab selle all ka iga üksiku majandusline edastijõudmine.

Meie rahaasutuste peakoosolekutel on iga aasta diwidendi kõrgendusest juttu. Niisama on ühispiimatalitustes piimatalituste liikmed wõimalikult suurt puhastkasu tahtnud saada. Sellejuures on üleüldis-kasulikkude asjade peale õige wähe määratud. Näituseks on need summad, mis Tallinnamaa-raha-asutused ja ühispiimatalitused Tallinnamaa Põllumeeste Keskseltsile toetuseks määranud, waewalt nimetamisewäärt. Tallinnamaa Põllumeeste Keskselts on aga praegu ainuke asutus, mis kohaliku wäikepõllumeeste majapidamise edendamiseks kõige mõjuwamat tööd wõib teha. Tema tegewusejõu suurus kujuneb selle järele, kudas kohalikud wäikepõllumehed teda aineliselt toetawad ja tema tegewusest osa wõtawad. Kui kohalikud põllumehed oma ainelist toetust temale ei taha anda ehk selle andmise juures õige kidsid on ja ainult kroonu abiraha peale toetawad, siis wõib keskselts kergeste oma tegewuse lõpetada ehk ametlikuks asutuseks muutuda, kus ametnikud palga eest tulma tööd teewad.

Seltsielust osawõtmine kujuneb aga jälle selle järele, kudas rahwa algharidus edeneb ja sellega ühes rahwa waimlised huwidkaswawad. Mida kõrgem rahwa algharidus, seda kaugemale ulatab rahwas ette nägema ja seda rohkem julgeb ta oma töö-jõudu ja raha nende asjade peale kulutada, mis temale otsekohesit ainelist sissetulekut ei anna, aga mis kaudselt tema seisukorda rohkem kindlustawad kui mingid otsekohesed kasud ehk kingitused. Kus rahwa algharidus kõrge, seal wõib ka rahwa kõrgema haridusega liikmetelt wiljakamat tööd loota kui seal, kus rahwa algharidus madal on. Kõrge algharidusega rahwas et lase oma haritlasi, kes seltskonna teenistuses on, ametnikkudeks muutuda ega bürokratiserida, waid sunnib neid loowale ja wiljakale tööle. Seda näeme iseäranis nende rahwaste juures, kus rahwa algharidus meie omast palju kõrgem on ja kus ka sellepärast rahwa kõrgema haridusega liikmete töö meie omast palju wiljakam on. Ja see tuleb peaasjalikult sellest, et kõrge algharidusega rahwas oma haritlaste tööd õiglaselt arwustada ja hinnata oskab.

Rahwa algharidusse edenemine on praegu wäga tähtis; selle peale kulutatud töö-jõud ja raha on teeme, mille idanemine ja kaswamine üleüldist edenemist ülewal kannab ja kindlustab. Algharidusse edenemise tagajärjel kaowad eespool-nimetatud ekslikud arwamised ja silmapilkse kasu püüdmised. Hakatakse rohkem elu wäärtust tundma ja elu suurt ülesannet täitma. Silmakirjatõõst, mida muinasloos jutustatud wanamehe õlesidemega teiba paarisidumisega wõrrelda wõib, lahkutakse ja hakatakse tulewiku pärast tööle. Oma isik, mis iga silmapilk tuhaks ja põrmuks wõib muutuda, jätetakse kõrwale ja kõige ette-otsa seatakse asi, mille heaks inimene elab ja mis jäädaw on.

Kudas rahwa algharidusse edendamiseks praegustes oludes kõige mõjuwamine tööd tuleks teha, selle üle tuleks ajakirjanduses ja seltside-koosolekutel enam mõtteid awaldada ja nõu-pidada.

A. J.

Kõrtsiküsimusesse puutuwate teadete kogumise õhutuseks.

Nagu lugejatel tuttaw, ootawad Baltisaadikud würst S. Mansfõrew, Dr. J. Raamot, J. Goldmann, J. Sahlit ja J. Oras wõimalikult täielikka teateid kõrtside ja alkoholi joogikohtade kinnipaneku arwu ja sissetulekute kohta Baltimaal, enne ja pärast monopoli tuleku aastat (1900, mitte 1896), et riigiwõlikogus keelusеaduse küsimuse uuel harutamisel kindlate asjalikkude teadetega ja arwudega oma ettepanekuid põhjendada.

Nende teadete kogumist, mis meile wõittuses alkoholismuse wastu tähtsal mõõdul toeks wõiksid olla, on meie seltskond, on iseäranis meie karskuseseltsid kohustatud tuliselt toetama. Meie peame neile, kes meie eest tahawad wälja astuda, kõige terawamad sõjariistad — kindlad teated ja arwud — kätte muretsema, mida tagajärjeliselt wõidakse tarwitada.

Sellepärast kutsub Karskuseseltside Keskkomitee kõiki karskuseseltsi ja ka muidki karskusemõttest lugu-pidawaid korraldusi, omawalitsusi ja üksikuid isikuid üles oma lähema ümbruse kohta riigiwõlinikkudele wõimalikult ruttu täpipealseid teateid muretsema nende küsimuste kohta, mis meie asemikud riigiwolikogus ajakirjanduse kaudu on ära tähendanud. Pidagu igaüks seda oma kohuseks!

Keskkomitee

Ainelise wanawara korjajatele,

keda Eesti Rahwa Museum ka tänawu kewadel suuremal hulgal wälja mõtleb saata, tahetakse museumi ruumides asjade üle ja korjamise-töö kohta seletusi ja juhatusi anda, et korjajatel rohkem aimu oma ülesannetest oleks. Museumi ainelise wanawara korjamise toimekond palub sellepärast kõiki, iseäranis üliõpilasi ja kunstiõpilasi, kel kudagi wiisi wõimalik oleks kellulewal suwel korjama minna, ennast aegjaste museumi asjaajajale üles anda.

Wälja peaks minema maikuul wõimalikult wara, sest hilsem läinud korjajad ei suuda enne heinaaega suurt enam ära teha, pärastpoolt on aga korjamine maal peaaegu wõimata, sest inimesi ei leita kodust.

Soowida oleks, et ka kohalikud korjajad ennast aegjaste üles annaksid, et mitte ühte kohta mitmekordseid korjajaid saata. Selleks kutsume üles iseäranis koolilõpetajaid, kellel warsti koolitöö lõpeb, ja teisi, keda asi huwitab.

Juhatuste-andmised algawad tulewal pühapäewal 23. märtsil k. 10 homm. Dr. Jr. v. Stryk'l seletustega meie wanawara kunstilisest tähtsusest. Hr. v. Stryk tahab ligemalt selgitada neid mõjusid, mis meie rahwa kunsti ön rikastanud, kui ka tulewiku waateid meie rahwakunsti uueste elule kutsumise puhul.

Järgnewaid seletusi, mida peale lihawõtte-pühade jatkata tahetakse, antakse korjajatega aja poolest kõkku leppides.

Kõiki, kel tahtmist on seletusi pealt kuulda ja wanawara korjamises kaasa aidata, palutakse enne seda ennast museumi asjaajajale üles anda, sest seletusi kuulama wõib ainult piiratud arw inimesi tulla.

Seletused on ainult korjajatele.

Asjaajajat wõiw museumi ruumides Gildi uul. nr 8 iga päew k. 12—3 ja 5—6 p. l. kätte saada.

E. R. Museumi korjamise toimekond.

Riigiwolikogu.

(Peterburi telegrafiagentur.)

Koosolek 19. märtsil.

Juhatab Rodsjanko. Ministrite loolhes istub kaubanduseminister.

Päewakorral on walitsuse wastuse harutamine arupärimise peale Lena kullalaewanduse sündmuste üle 1912. aastal.

Kerenski leiab, et kaubanduseministri ja sisemiste asjade ministri abi seletused lahku lähewad, oma erateadete põhjal tõendab kõneleja, et streik täieste rahulik oli. Polititalised wäljasaadetud ei olnud mitte streigikomitee eesotsas, waid olid koguni streigi lõpetamise poolt. Niisugustel tingimistel on kõneleja arwamise järele sisemiste asjade ministri abi seletused wäljakutsets seltskonnale. (Kiduawaldused pahemal pool.)

Markow II arwab, et järelküsimise ettepanejatel tarwis on töölisi üles ässitada. Käesolew aeg ei anna neile selleks materjali, ja nad pöörasid ammu unustatud õnnetu Lena sündmuse juurde tagasi. Pahal krahw Witte ajal tekkis see lahtlane ettewõte. Maakoht, mis Prantsusemaa suurune, anti muidu juutide-salgale, mille eesotsas Herschka Hinsburg seisab. Kaugusе tõttu wõis juudisalk teha mis tahtis. Mabrikuinspektor Tultshinski ja kohtunik Hitun on ümberristutud juudid. Kõik, kes selle asja sisse segatud, on kas ise juudid, ehk juutide kannupoisid, peale Trestshenkowi. Kui selle asja seska endid ässitajad ei oleks seganud, kelledel töölisest sugugi kahju ei ole, kellel töölised ainult suurtüki söödaks on, oleks asi muidugi hoopis teise pöörde saanud. Süüdlaste kallale tungida — see ei ole ässitajate eeskawas. Terwe oma jõu wõtawad nad kokku, et süüta Trestshenko kallale tungida, kes oma kohuseid täitis. Kõneleja paneb ette arupärimist tagasi lükata.

Kaubandusemister tähendab, et keerulisemat ja õrnemat wahekorda enam olemas ei ole, kui tööliste ja tööandjate wahekord. Seda wahekorda wõib ainult kõige suurema ettewaatusega puudutada. Tihtipeale rikuwad inimesed, kes abiks olla tahawad, asja hoopis ära. Kahtlemata on ametikandjate kohuseks tööliste õiglasi nõudmisi kõigi abinõudega kaitsta, kuid wäga kardetaw on tööliste lootusi ja nõudmisi tõrgata lasta, mida wõimata on täita. Wäga kardetaw on tööliste ees tööandja autoriteti maha kiskuda ja sellega tööandjalt wiimast mõjumise-abinõu ära wõtta. Ministril on kahju, et Kerenski tema kirja lõpuni läbi ei ole lugenud, kus wabrikuinspektoritele südame peale pannakse tööliste õiglasi nõudmisi kõige püüsiwamalt täita.

Muranow paneb sotsialdemokratide poolt üleminekuwormeli ette, milles walitsuse seletused puudulikuks tunnistatakse, wastutus Lena sündmuste eest walitsuse praeguse politika peale lükatakse ja walitsusele umbusaldust awaldatakse.

Tshenkeli küsib, miks walitsus senator Manuhini rewiderimise dokumentisid ei awalda, ja seletab, et ruk ja töölised küll teawad, kes Lena sündmustes süüdi on.

Järgmine koosolek on reedel.

Wäljamaalt.

Ulsteri küsimus Inglise parlamendis.

Londonist. 19. märtsil. Alamkoda. Waielused homerule-billi üle peeti ilma wahejuhtumisteta. Küsimise peale, kas ajutine walitsus mõtleb Ulsteri üle walitsemist enese kätte wõtta, sellega kuningliku walitsuse wastu põlgtust üles näidates, wastas Grey, et erakondade juhtide wahel läbirääkimisi pidama on hakatud, et selgusele jõuda, kas miite wõimalik ei oleks föderatsioni alusel enne 6-aastast tähtaega kokku leppida.

Ülemkoda. Lord Carson seletas, et memorandum Goughi nime peale enese kabineti politikat sisaldada. Ainult kabineti liikmete hulgas tekkinud lõhe tõttu jäetud kaks punkti wälja. Carson kiidab Asquithi otsust sõjaministriks hakata heaks ja awaldab lootust, et Asquith saladustele ja salasepitsustele, mis sõjaministeriumis maad wõtnud, lõppu saab tegema. Lord Marley seletas, et ta sellepärast ametist ei lahkunud, et Asquith Seely esimest lahkumise-palwet wastu ei wõtnud. Teinekord andis Seely selle otstarbega lahkumisepalwe ära, et kuulujuttu ümber lükata, nagu oleks kuningas ohwitseride eest seisnud. Marley ei teadnud Goughi kirjast ja ohwitseride katest walitsusele tingimisi ette kirjutada midagi.

Crew teatas, et Asquith kui sõjaminister kindral Pageti Londonisse olemat kutsunud tema jutuajamisest ohwitseridega aru andma.

Alamkoja kuuarides ustakse, et kokkulepimine wõimalik on. Wõitlus algab uueste homerule-billi teisel lugemisel. Walitsus on kindel, et bill läbi läheb. Kriisis muutub tõenäoliseks, kus Ulsteri wäljajätmise küsimuses wiimast tingimist üles tahetakse seada. Redmondistide ja carsonistide juhtide salajased läbirääkimised kestawad edasi, mis arwata laseb, et weel wõimasel silmapilgul kokku lepitakse.

Asquithi asemel astub alamkojas sisemiste asjade minister Mac Kenna üles, tema äraolekul Grey. (Pta.)

Mehikost.

Wiimaste teadete järele on Torreon Villale alla andnud.

Mehiko pealinnas hakkab rahulolematus ja presidendi Huerta wastu sihitud waenulik meeleolu maad wõtma.

Kolmikliidu wastane liikumine Rumeenias.

Wienist. 18. märtsil. Meeleawaldused, mis Bukarestis 16. märtsil Rumeenia kulturaliiga üleüldise koosoleku puhul ära peeti, awaldasid Wieni ajalehe kirjanduse peale rusuwat mõju. Ajalehed tähendawad, et Rumeenia ja Austria-Ungari ükstesteile lõpulikult wõõraks on jäänud, mis politikalisi ja sõjalisi ootamatusi kartma sunnib.

Budapestist. 18. märtsil. Pea terwe Ungari ajakirjandus räägib maenulikkudest kõnedest, mida Rumeenia kulturaliiga koosolekul Austria-Ungari wastu peeti, „Budapesti Hirlap" nõuab sõjaliste abinõude tarwitusele wõimist Rumeenia piiril. (Pta.)

Ilmus trükist:

M. J. Eisen

Rapla ja Tallinna Tondid

100 lk. — 50 k. Kaarna rmtkpl. Tartus.

Wenemaalt.

Naistööliste hulgas leised haigeksjäämised

kestawad Peterburis edasi. Nagu telegrammide all eila juba teatatud, jäi 18. märtsil „Lafermi" tubakawabrikus 90 ja „Treugolniku" wabrikus 76 naisterahwast haigeks. Haiguse pilt on igal pool endine. Kas haiguse põhjuseks ihwtitus wõi hüsteria on, ei ole siiamaani weel selgeks teha suudetud. Liiguwad kuulujutud, et siin keemialise obstruktsioniga tegemist on, mis sihiga toime pandud, et naistööliste streikima kihutada, kuid mingisuguseid ihwtisesid aineid leitud ei ole, mis seda arwamist põhjendada wõiksid. Pealinna arstiwalitsuse juures olew keemia magister Kuptsche on arwamist awaldanud, et siin obstruktsioni abinõuna wähe tuntawat keemilist ollust isoltitri tarwitatud on. Isolitiril on nõrk magus lõhn, mida kangema bensiini ja tubaka lõhna seas tähelegi ei pane; tema mõjul tulewad praegustel juhtumistel alati korduwad haigustised nähtused nähtawale. Oma arwamist ei ole K. aga siiamaani tõendada saanud ja on ka wähe tõenäoline, sest isolitir on wähe tuntud ja teda walmistada mõistab ainult hea keemikus.

„Treugolniku" wabrikus wiibiwad kõik see aeg politsei arstid, wabriku inspektsioni ametnikud ja mitmed professorid, keda haruldane hulgaline haigeksjäämine huwitab.

Sotsialdemokratlised saadikud on riigiwolikogu esimehele uue arupärimise hulgalistest ihwtituste üle pealtnna wabrikutes ära andnud.

Riigiwolikogust.

Sotsialdemokraadid on riigiwolikogusе kawatusе sisse andnud, mille järel 33 liikmeline komission tuleb asutada, kes seaduseandlised määrused tööliste elu ja terwise kaitseks wälja peab töötama. Komisjon wõiks asjatundjatena oma tööst osa wõtma tööliste ühisuste esitajaid kutsuda.

Parempoolsed ja rahwuslased on riigiwolikogusе protesti sisse andnud abiesimehe Konowalowi teguwisi wastu 18. märtsi koosolekul. Konowalow ei olla mingisuguseid abinõusid tarwitusele wõtnud, et Samõslowskit pahempoolsete haawamiste eest kaitseda. Haawamine seista selles, et pahempoolsed Samõslowskile „huligan" hüüdnud, kui see tõnetoolile asunud, et oma wäljaastumise üle Roditschewi wastu seletust anda.

„Walge lille" päew,

mis 18. märtsil Peterburis ära peeti, on halwa ilma peale waatamata õige elaw olnud. Müügile saadetud on 600.000 walget lille, kuid paljudes kohtades on juba kesk-päewa aegu lilledest puudus tulnud. Lillemüüjad jagasid rahwale ka tiisikuse wastu wõitlemise-selt aruandeid. Kui palju raha sisse tulnud, ei ole weel teada.

Muulaste keeled ärisi tidel.

Wilna politseimeistrile on kuberner Werjewkini poolt ette kirjutatud selle järele walwata, et ärisiltidel muulaste keeled liig silma ei torkaks, sest see wõiks linnale mittesoowitawa rahwuse wälimuse anda. Politseimeister peab otsustama, kas üleüldise tarwis on teatawa äri sildil muulaste keelt tarwitada ja kui tarwis, siis ei tohi muulaste keelte jaoks sildil mitte üle ühe kolmandiku rumist olla. Nagu kuulda, tahawad Leedu saadikud selle kuberneri määruse üle riigiwolikogusе arupärimist anda.

Automobil nr. 46.

Eelarwe-komisjonis teatas sõjaministeriumi kantselei eelarwe aruandja Katanski, et sõjaministri abikaasa kroonu automobili nr. 46 terwete päewade kaupa oma tarwitada peab, selle peale waatamata, et sõjaministri tarwitada juba enne kaks automobili on ja eraisikutele ära keelatud on kroonu automobilisid eraasjade õiendamiseks tarwitada. Katanski pani ette sõjaministrile sellekohast mär-

kust teha, mis ta komisjoni poolt wastu wõetud. Ainult Nowitski teine räälis selle wastu.

Neljanda riigiwolikogu töö.

Riigiwolikogu kantselei on arupande awaldanud riigiwolikogu töö üle käesolewa istumisjärgu jooksul. Selle järele on riigiwolikguste 7. detsf. 1913. a. kuni 15. märtsf. 1914. a. sisse tulnud: 183 eelnõu walitsuse poolt, riigiõukogu poolt tagasi lükatud joomise wastu wõitlemise eelnõu, 6 eelnõu lepituse-komisjonist ja 2 eelnõu oma enese algatusel. Peale jõulu on ta 26 koosolekut pidanud ja 69 seaduse-eelnõu wastu wõtnud; tagasi lükanud on ta 5 eelnõu. Esimesel lugemisel wastu wõetud on 5 eelnõu, nende seas senati uuenduse eelnõu. Riigiwolinikkude eneste poolt on riigiwolikguse 34 seaduseandlist kawatsust antud, nende seas riigiwolikogu walimiste muutmise ja wallakirjutajate paiklikasja ajutamise kawatsus. Waremalt sisse antud eelnõudest on 9 tükki komisjonides läbi waadatud, nende seas eelnõu Liiwi- ja Kuramaa teetegemise kohustuste nue jaotuse üle. Arupärimisi on sisse antud 31, nendest on üleüldisel koosolekul kuni 15. märtsf. 4 wastu wõetud. Arupärimiste peale wastanud on siiamaani ainult kaubanduse- ja tööstuseminister.

„Rewolutsionäride-ühisuse" protsess.

Peterburi kohtupalatis algas üleeila „rewolutsionäride-ühisuse" protsess. Kaebtuse all on alacalised W. Prusjak, W. Bakrölow, J. Kluberg, A. Smirnow, F. Dmitrijew ja W. Kolossowski, endised kooliõpilased, keda rewolutsionäride-ühisusest osawõtmises süüdistatakse. Asi seisab 1912. a. Wittmeri realkooli-õpilaste keskel toimepandud läbiotsimiste ja kinniwõtmistega ühenduses. Süüdistuse aktis on paar üleskutset, paar kooliõpilaste ajakirja nummert ja mõned passiblangid, mis W. Prusjaki juurest leitud ja kirjad, mis kaebealused teineteisele saatnud.

Süüdistusaktis loeti prokuröri nõudmise peale kinniste uste taga ette, mille järele kohtuistumine jälle lahtiseks kuulutati. Algab tunnistajate ülekuulamine. Kõige pealt kuulatakse peakaebealuse W. Prusjaki isa üle, kes teatab, et tema poeg kuni gümnasiumi 8. klassini hea õppija olnud, alati ühest klassist teise esimese auhinnaga üle läinud. Kuid 8. klassis sündinud temaga äkiline muutus. Ta olnud alati äritatud ja närwline, jätnud õppimise lohakusesse ja ei ole enam kooliõpetajatega läbi saanud. Asi läinud nii kaugele, et teda koolist ära wõtma pidi ja närwikliinikusse arstida andma. Isa arwates on sarnaseks muutuseks pojas järgmised asjaolud põhjust andnud. Kõige pealt on gümnasiumi uus inspektor Rjedko tema poega sihikindlalt taga kiusama ja mõnitama hakanud, teda igapidi äritada püüdes. Nii näituseks ei ole ta ükskord poisile õperaha maksmise eest kwiitungi andnud, selle sihiga, et isale poisji raharaiskumises süüdistamiseks põhjust anda. Alles siis, kui isa ise järele läinud, andnud inspektor kwiitungi. Ka awaldanud ühe kaasõpilase enesetapmine poisi peale rusuwat mõju. Peale seda, kui poisi kliinikus rawitsemisel olnud, tahtnud ta Wõtmeri realkooli sisse astuda. Et oma wastuwõtmise üle läbi rääkida, läinud ta Wittmeri realkooli ja sattunud just sel ajal sinna, kui seal 30 õpilast kinni wõetud. Ta wõetud ühes teistega kinni ja peetud kaks päewa wangimajas, mis tema hingelise tasakaalu lõpulikult kõikuma löönud. W. Prusjaki kooliõpetajad teatawad, et poiss kuni 8. klassini kõige parem õppija on olnud; ka nende poolt leiab Rjedko kõige halwemat iseloomustust. Prof. Behterew, kes poisji rawitsenud, seletab, et W. Prusjak kiduneja ja närwihaige isik on. Sedasama seletawad ka kohtu ette kutsutud asjatundjad, kelle arwates W. Prusjaki närwihaigus ülewalpool nimetatud põhjustel iseäranis terawaks muutus. Prokuröri abi küsib asjatundjatelt, mispärast nad arwanud, et W. Prusjak oma wainlist tasakaalu Rjedko tagakiusamiste, Wittmeri realkoolis kinniwõtmise ja tema juures ettewõetud läbiotsimiste ja mitte-rewolutsioniilise tegewuse tagajärjel kaotanud on. Asjatundjad wastawad, et nad oma otsust tõeasjade ja mitte arwamiste peale põhjendawad, sest kaebealuse rewolutsioniilisest tegewusest ei tea nad midagi peale selle asjaolu, et tema juurest paar üleskutset on leitud. — Kas wõib prokuröri arwamist, et rewolutsioniline tegewus hullumeelsusele wiib, kudagi põhjendatuks lugeda? küsib kaebaluse kaitseja asjatundjatelt. Wiimased kehitawad õlasid.

Asja harutamine jäi järgmiseks päewaks pooleli

Nagu P.t.a. täna teatab, on kohus Leweni, Prusjaki, Krubergi ja Bakrölowi asumisele, Smirnowi 1 ja Dmitrijewi 2 aastaks kindlusesse wangi mõistnud, millest 8 kuud eelnurimisewangistust maha arwatakse. Klossowski mõisteti õigeks

Naisterahwa truudus.

Liigutawa loo naisterahwa truuduse üle, mis peaaegu nagu muinasjutt kõlab, jutustab „Tiflis. Westn." Dshimla külas elab tatarlane Alisch-Schirin-ogläi, kes lahke wõõrastewõtmise poolest ümbruskonnas kuulus on. Iseäranis lahkelt ja aupaklikult wõttis ta palwerändajaid wastu, kes siia ka alati tema juurde peatama jäid. Hiljuti tulid tema juurde jälle kolm palwerändajat. Nagu harilikult, andis Alisch nelle hästi siiia ja ka öömaja. Kuna tal naabriküülas asju ajada oli, siis jättis ta külaliste eest hoolitsemise oma noore naise Fatma hooleks ja sõitis ise minema. Õõsel, kui kõik magama olid jäänud, tungis üks palwerändaja Fatma magamisetuppa ja hakkas temale häbemata ettepanekuid tegema. Kuna lähemad elumajad kaugel on, siis ei olnud mõtet appi hüüdma hakata. Fatma palus palwerändajat majaperemehe usaldust mitte kurjaste tarwitada, kuid wiimane ei jõtnud järele. Fatma awaldas wiimaks oma nõusolemist, kuid palus enne ennast natuke wälja lasta. Niipea kui ta wälja oli saanud, pani ta ukse wäljastpoolt kinni. Palwerändaja nõudmise peale wastab ta, etust enne lahti ei tee, kui mees koju tuleb. Müra peale ärkasid ka teised palwerändajad üles ja palus karistuse kergendust. Kohus mõistis temale — 1546. paragr. põhjal kõige kergemat karistust arwates, ta õiguste kaotustega kolmeks aastaks wangirooduu.

Meie noorsugu.

—p. Süüpingile toodi 17-aastane noormees. — Paide kreisi Lügwalla liige August Jüri p. Bergmann ja süüdistati teda kahes kuritöös, röövimises ja raskes haawamises. Asjalugu on lühidalt järgmine:

1) Mõõdalõinud aasta 19. mail oli Nõmmel kellegile Johannes Pappile wiis-kaus poisikest wastu tulnud ja temalt wiina küsinud. Kui Papp õelnud, et temal wiina ei olla, andnud üks salga seast temale hoobi wastu nägu, kuna Bergmann ta taskust 6-rublalise musta uuri röövinud. Põgenemisel wisanud ta uuri maha. Ta wõeti ratsapolitseiniku Jaan Kase poolt kinni. Isa maksis tema eest 100 rbl. kautsioni sisse, mispeale ta wabaks lasti.

2) Warsti peale wabaksiasimist oli ta teiste omasugustega ja awalikude naisterahwastega Wene surnuaia-taha jooma läinud. Seal tühjendanud nad kuus sorokohwat. See olnud mõõdalõinud aasta 13. juunil. Seal läinud nendest kaks „Dwigateli" wabriku töölist — Jaan Musk ja Eduard Treufeldt mööda. Esimene neist õelnud, kui ta poisikeste ja awalikude naisterahwaste salka mutu peal pikutamas ja joomas nõinud — „terwiseks!" — Selle peale wihastanud Bergmann, tõusnud maast üles ja löönud Muskile raste haawa rindu.

Kohus mõistis temu laheks ja poolels aastaks wangi.

Pudeli õlle pärast wangi.

—p. Käesolewa aasta 7. märtsil ilmus 3. jaosk. pristawi juurde Trumpsi õlle müjawedaja Hants Mäll ja teatas, et hommikul kella $^1/_2$9 ajal, kui ta Liiwamäel poodi sisse läinud ja koorma ukse ette jätnud, warastatud kobrma pealt pudel „Hinzenbergi" wabriku õlut ära, mis ühes pudeliga $12^1/_2$ kop. maksab. Kui ta poest wälja tulnud, näidanud mõõdaminejad kellegi naisterahwa peale, seldes, et see pudel õlut warastanud. Linnawaht wõttis naisterahwa ühes pudeliga kinni. Selgus, et see 38-aastane Tallinna kreisi talunaisterahwas Elise Sophie Tummeltau on. 9. jaosk. rahukohtunik mõistis warguseõdbe põdeja wanapiiga pudeli õlle warguse pärast laheks kuuks wangi.

„Kopli-Willu" ja „Wargaija"

niisuguste nimedega tunti Tallinnas lahte juhtumat warast.

Minewal aastal, 17. septembril oli nad Gonsiori uulitsal nr. 13, Wiru uulitsal Wene raamatukauplust pidawa Dietrich Haase korterisse tunginud, kusjuures nad riideid, kulda ja hõbeasju ja mõne paari kaarta, kokku 630 rbl. wäärtuses olid warastanud. Kohalik salapolitsei tuli arwamisele, et nimelt tähendatud isikud warguse korduaajad on. Rakwere laada eel läinud salapolitsei-juosfonna ülewaataja Saberg grimerituna ja hulguse riietes waksali, arwates, et wargad saaki Rakwere laadale lähewad rahaks tegema. Esmalt nimetanud ennast kinniwõetu wale nimega, kui ta aga näinud, et teda ära tunti, õelnud ta naerdes, et tema itka „Kopli-Willu" olla ja warguse Haase kuu-

Paberossid
„ESTONIA"
10 tükki 6 kop.
Ottomani wabrikust Peterburis
on kõige parem selts.

tes saatnud ta ühes „Wargaijaga" korda.

Nüüd, 18. sp. oli see asi ringkonnakohtus harutusel. Süüpingis istusid mõlemad tähendatud õigusteta isikud, 36-aastane Haapsalu kreisi Suuremõisa walla talupoeg Willem Johanni p. Koppel ja 57-aastane Siberisse asumisele mõistetud Tomski kubermangu Therbaiski walla liige Juhan Joosepi p. Oro.

Nüüd, kohtu ees süüpingil astus Koppel oma seltsimehe ja ametiwenna Oro eest wälja, ütles, et tema warguse üksinda korda on saatnud. Oro ütles, et nad „Estonia" lähedal prominadil pingi peal istunud ja sealt läinud Koppel wargile. Temale olnud see wäga hästi teada. Kohtuesimees Sergejew tähendas selle peale:

„Kohtul on see üksküsimus, kas ta inimese wangi mõistab wõi süütaks tunnistab. Kartsemine on igaühe oma asi. Kudas see tuleb, et Teie kohtu-uurija juures ütlesite, Teie olla see aeg Walga lähedal „Poro" külas kartulid wõtmas, nüüd aga, et Tallinnas „Estonia" ees pingil istusite?"

Oro tähendas, et tema sinna midagi parata ei wõi, kui ta nüüd kohtu ees teisiti peab tunnistama. Politsei oma tunnistustega kindida teda selleks.

Kohus mõistis mõlemad kaebtusealused õiguste kaotustega kolmeks aastaks wangirooduu.

—p.

Ka Tallinn peaks aialinnade õpereisiist osa wõtma.

Terme rida uusi suuri tööstuse ettewõtteid, sõjasadam, elanikkude arwu kiire kaswamine — need kõik on põhjused, mis tallinlasi sunniwad endile wäljastpoolt lahedamaid ja terwemaid elamisetingimisi otsima. Paari wiimase aasta jooksul ei ole selle tagajärjel mitte üksi suwemajade arw Pirital, Nõmmel ja Lagedil kaswanud, waid ka terwe rida uusi suwituskohtasid juurde ajanud: Peetri aialinn, Kose kallaste, Saku aialinn jne. Peale nende kawatseb ka linn ise lähemal ajal juba Lillepit, Warsaallikut, ühte osa Kopli metsast, ja Rahumäe taguiset elamisekohtadeks ümber muuta.

Kui meie siia juurde weel seda lisame, et ka Harku järwe ääres wist tänawu kewadel umbes sada uut suwituskohta juurde tulewad ja Kurna mets Ülemiste järwe ääres juba kuuntideks tüeldatud on — siis näeme, et aialinnade wõrk Tallinna lähemas ümbruses õige tihedaks läheb.

Selle nähtuse üle tuleks ainult rõõmustada, kui mitte uute aialinnade asutamine meil juhuslist laadi ei kannaks ja kuuntide tüeldamises ning uute elumajade rajamises mitmesuguseid wigasid ei tehtaks, mida pärast juba raske on kõrwaldada. Neljt halbtustest jaatsime aga siis kergemine mööda, kui meil rohkem inimesi leiduks, kes sellesarnaseid ettewõtteid mu'al ilmas lähemalt tunnewad. Kui meie endi praeguseid aialinnade ajutajaid lähemalt waatame, siis näeme, et nende keskel rohkeste asjaõhutajaid leidub, kes sõna „aialinn" ainult kuulnud on. Ja sellepärast ei ole ka imeks panna, kui koosplekutel isegi arukamate meeste poolt ettepanekutele wastu waieldakse, mis mu'al ilmas igal aialinna elanikul juba kindlaks wajaduseks on saanud. Kes asja tunnewad — neid on meil wähe.

Tänawu oleks aga ka meie tegelastel hea juhtumine endid kõige enam edenenud aialinnadega — nimelt Inglismaal — tutwustada. Suwel wõetakse rahuswahelise aialinnade seltsi korraldusel Inglismaal sellekohane õpereis ette. Teiste rahwaste hulgas wõttis õpereisi korralduse tõõdest Pariisis tänawu esimest korda ka hiljuti ajutatud Wene aialinnade selts oma esitaja Dr. A. Posashnaja läbi osa. Opereis wäliab (Wenemaalt wälja ja sisseõõit kaasa arwatud) 17—20 päewa ja läheb ühes ülewalpidamisega 300 rubla ümber maksma. Lähemaid teateid selle kohta saab Wene Aialinnade seltsist (СПБ., Казанская ул., 14, Общ. город.-садовъ). Opereis on nii korraldatud, et üksikul isikul enesel piletite, korteri ja ülewalpidamise eest muretseda ei pruugi. Tähtis on weel ka see asjaolu, et kaasaõõtja nädalat kolm seltskonnas wiibib, kus a'nult ühe osanikuõpereisile saadawad (pealegi on meil ka juba kinnitatud seltsid, kes seda teha wõiwad) — 300 rubla ei ole niisuguse tähtja asja juures enam suur raha. Linnawalitsus saab seda muidugi ülma soowitamata tegema, sest ka endistel aastatel on ta omal kulul wolinikka ja linna maamõõtjaid umbes samas mõttes wäljamaale saatnud. Nüüd on Tallinnas aga juba linna planerimise insheneri ametis ja meie arwates oleks wist temal kõige kõhasem aialinnade õpereisile sõita.

—er.

Mootoritööstus Tallinnas.

Teiste Tallinna tööstusharude kõrwal on ka kohalik mootoritööstus enesele laiema wäljaspoole kodulinna piirisid ulatawa kuulsuse omandanud. Teerajajaks selles harus on neil Wiegandi wabrik. Umbes wiie aasta eest ajas nimetatud wabrik naftamootorite walmistamise juurde ja tänase päewani on ta neid juba üle 800 müügile saatnud.

Esimesed hoolega walmistatud masinad wõitsid endile peagi lugupidamise ja aastat paar hiljem näeme meie „Rus"-mootoritid juba ülewenemaalisel tööstusnäitusel, kus ta rohkearwuliste wõistlejate hulgas auhinnawäärilisiks tunnistatakse. See andis ettewõtte laiendamiseks hoogu ja wiimased aastad on wabrik oma suurema tööjõu kõik mootoritööstuse peale koondanud. Lõpuks läks walmistamine sedawõrd wiljakaks, et wabrikust iga kahe päewa kohta üks 8—50 hobuse jõuline mootor wälja tuli.

Uus tööstuseharu oli elujõuline: mootoritsi nõuti rahuloldawal wiisil ja kõik tundemärgid kõnelesid selle pooli, et turg tulewikus weel enam laieneb. Wiegandi kõrwal hakkas warsti aga ka „Dwigatel" naftamootoritsi walmistama — muidugi palju wähemal mõõdul. Wõistlus oli käimas. Kolme mootori asemel läks Tallinnast nüüd igal nädalal juba neli ja wiis masinat müügile. Ka teistes Wenemaa linnades hakati mootoritööstuse peale, mida siiamaani wäljamaa wabrikute eesõigusteks peeti, rohkem rõhku panema.

Arusaadawalt pidi see järsk walmistamise kaswamine ka turu tarwiduste wähenemiseks kaasa aitama, ja minewal aastal näeme juba, et Tallinnas mootorite järele nõudmine langema hakkab. Selle tagajärjel kaswas walmistehtud masinate tagawara wabrikute ladudes ja käesolewa aasta algupoole oli Wiegandil neid juba üle saja seismas.

Wabrikul ei jäänud muud nõu järele kui mootorite walmistamist wähendama hakata. Teist tööd ei olnud niipea kõigile töölistele leida ja sellepärast pidi tööpuudus Wiegandi juures ennast tunda andma. Üks osa mehi — treialid ja walajad — ongi selle tagajärjel ka juba lahti lastud.

Wabrikuwalitsusel on aga siiski lootust, et ta ladusolewatest mootoritest lähemal ajal lahti saab, sest wiimastel nädalatel on jällegi nõudmise kaswamist märgata. Ettewõttele oleks see igatahes soowitaw, kui ta oma jõudu eritööstuse peale saab koondada, sest siis ei oleks meil wäljamaa masinate wõistlust enam niiwõrd karta kui senini.

—oi.

Päewauudised.

Balti asjad riigiwolikogus.

Eila wõeti arupärimiste-komisjonis Meiendorfi poolt sisseantud arupärimine emakeele asjus wastu. Täna wõeti Baltimaa ülemtalurahwa kohtunikkude palga ja paiuki seaduse-eelnõu üleüldisel koosolekul ühel häälel wastu. Kohtuministeriumi esitaja teatas, et ministerium selle seadusprojetti wäljaõõtamise oma peale wõtab. Homme tuleb wallakirjutajate paiuki seaduse-eelnõu komisjonis harutusele ja wõetakse arwatawaste ühel häälel wastu.

Laupäewal, 22. sp., tuleb maakomisjonis kiriku-talude müügi asi harutusele, mis wist suuremaid waieluisi sünnitab.

Neljapäewal, 20. sp., pidi ka Tartu üliõpilaste Eesti ja Läti keele professorite asi haridusе-komisjonis harutusele tulema, aga et Brewern ära on, jääb see wist edasi ja ei tule enne harutusele kui arwandja Itshas Inglismaalt tagasi tuleb, kuhu ta laupäewal, 22. sp. kolmeks nädalaks sõidab.

J. Oras.

Peterburis, 18. 3. 1914.

19. st sp. st kirjutatakse meile:

Praegu wõeti seaduse-eelnõude läbiwaatamise komisjonis wallakirjutajate paiukikasja seaduse-eelnõu soowitawuse korras wastu. Selle komisjoni esimees Antonow pani arwandjale Goldmannile ette wallakirjutajaid riigi ametnikkudeks nimetada. Sahlit seisis selle wastu ja seletas, et niisugusel korral jääksid kõik kirjutajad tshinownikuteks, mis aga mitte soowitaw ei ole. Antonowi ettepanek lükati tagasi ja wõeti ainult soowitawus wastu nagu juba seaduse eelkawatsuses oli motiweerud. Muid läbirääkimiji palju ei olnud. — Reedel 14. sp. waliti serwitudikomisjoni ka Testimaa talurahwa saadik J. Oras.

Kuhu komandandiwalitsust Tallinna paigutada.

Juba üleeila teatasime, et Peterburis selekohases komisjonis otsuseks tehtud ülemale poole ette panna komandandiwalitsuse hooneid Rannawärawa mäele paigutada. Põhjused, miks komisjonis mitmelt poolt Rannawärawa mäge soowitatud, on peajoontes, nagu lähemalt kuuleme, järgmised: 1) paistab mäelt sõjasadama sima, 2) annab ka maatükk nõutawa suuruse wälja ja 3) olewat mägi kroonu omandus.

Meie arwates on aga Rannawärawa mägi selleks õige, wähe kohane, et wäljawõtadet sõjasadama üle saada: paistab ju sinna ainult sadama hommikupoolne osa silma. Kui wäljawaadet üle sõjasadama ja Tallinna lahe tahetakse seada, siis on ja Pika Hermanni ümbrus selleks palju kohasem kui Rannawärawa mägi. Wõtame praeguse kubermangu wanimaja: terwe sõjasadam ja lahe nagu peopesa peal.

Ka maast ei tule seal puudust. Komandandi loss wõiks tugewale paekiwist mäeweerule ajada ja teised hooned terrasside taupa alla kas wõi Schnelli tiigi äärde wälja.

Et Rannawärawa mägi Tallinna linna omandus on, sealsuurest ei ole midagi kahelda. Oma tähtsa seisukoha poolest on tal muidugi ka suur wäärtus. Kui juba kesklinnas kõrwalisemate uulitsate ääres 100 rubla maasüllast maksetakse, siis peame Rannawärawa mäe wäärtuse igatahes mitme miljoni peale rehkendama.

Kuigi kroonu walmis oleks ka nõutawat summat maksma, siiski ei wõi järeldada, et sellega küsimus rahuloldawalt otsustatud on: ei, Rannawärawa mäe kaotust tunneks Tallinna linna niisama kui linnale enesele elniga on antud.

Juba praegugi saame meie ainult suure waewaga elektri-tramwai liini mäeküljel läbi wiia, sadamast tulewad raudteed on kitsad (oleks tarwis hädaste uusi teeharusid juurde ehitada), ja tallinlase ilusam jalutuspaik oleks siis, kui sinna komandandiwalitsus ajub, jäädawalt kadunud.

Et komisjoni otsus lõpulik ei ole, waid ülemale poole kinnitusele saadetakse — siis loodame weel wiimasel silmapilgul, et Rannawärawa mäge Tallinna linna käest ära ei wõeta.

—er.

Kes peab kihelkonna koolimaja ehituseks raha raiuma?

Selle kohta on senat 28. weebr. 1914. a. järgmist seletanud: kihelkonnakoolide ülewalpidamine Baltimaal on kihelkondade asi, talupojad peawad materjali kohale wedama ja töölised muretsema. Muud kohustused ajuwad kõik mõisnikkude peal ja sellepärast peab see ehitus materjali ja küttepuud oma metsast omal kulul raiuda laskma, kuna talupojad selle kohale peawad wedama. Et talupojad mõisa metsast ehitusmaterjali peawad raiuma, on senati seletuse järele seaduse wastane.

Postiwedu lennumasinatega

tahetakse enne lihawõtte-pühi Peterburi, Tsarskoe Selo ja Nowgorodi wahel sisse seada. Selles asjas pertakse iseäraline koosolek selle nädala lõpul posti- ja telegrafipeawalitsuse juures ära, millest ka sõjawäe õhulaewanduse esitajad osa wõtawad.

Kõrgendused.

Paide linnapea Brasche on hoowinõunikuks nimetatud; Tallinna linnawalitsuse sekretär Dolf ja Rakwere kreisi sõjawäekomisjoni asjaajaja Tiwas on nimenõunikudeks nimetatud; Paide kreisiülema noorem abiline Mathiesen, Eestimaa kubermangualitsuse asjaajaja Nawrozki, Tallinna politsei-pristaw Anuštšis ja pristawi-abi Freibach on kollegia sekretäriks nimetatud; kubermangu kantselei direktori noorem abiline Geremin ja Tallinna linna pristawi-abi Hanson, endine pristawi-abi Johannson ja Rakwere kreispolitsei kantseleiametnik Siggaro on kubermangu sekretärideks nimetatud.

Linna-asjad.

Kelle oma on Kadrioru mererand?

Mõnelt poolt seletatakse, et Kadrioru mererand niisama nagu Kadriorg ise kroonu (Keisrikoja) omandus olewat ja lähemal ajal wõetawat rand juba linna käest ära.

Et kuulujuttude üle selgusele jõuda, pööras meie toimetuseliige täna selles asjas linnapea J. Poska poole. Hr. Poska seletas, et seal midagi kahelda ei ole: mererand olewat hobuseteest saadik linna omandus, Keisrikoja maade piir algab alles paremat kätt Narwa maanteed.

Nii ei wõi siis mereranna ärawõtmisest linnapea arwates juttugi olla.

Misfugune turg ajub 1. linnajaku, kas linnine wõi lahtine?

—i— Niihästi majanduse kui ka planerimise komisjonid on otsustanud, et turu 1. linnajaku Granidi uulitsa äärde endise Krauspe krundi peale tuleks ajutada. Et maameestel uuele turule ligipääsemine raske on ja lahtise turu tarwidus sellega ära kaob, siis ehitatakse sinna wijt ainult linnine turu kaubamaja — nagu planerimise komisjon seda soowitab.

Abiraha Katoliku koguduse waeste abiandmise seltsile.

—ŋ— 1902. a. asutasid kohaliku Katoliku koguduse liikmed oma waestele abiandmise seltsi. 1911. a. awas selts ka waestelaste warjupaiga, mille ülewalpidamiseks tal praegu kuus umbes 75 rubla ära kulub. Warjupaigas on ligi kümme last. Et seltsi kohaline jõud nõrk on, siis pööras ta palwega linnameti poole, et linn head ettewõtet omalt poolt wetaks ja waestelaste warjupaigale prii korteri annaks.

Linnal ei ole praegu sellekohaseid ruumisid, kuhu waestelaste warjupaik ajuda wõiks, sellepärast otsustas ta seltsile 300 rubla abiraha määrata — misfugune summa ka käesolewa aasta eelarwese üles wõeti.

Petrokumi uulitsat,

mis praegu Narwa maanteelt Wiljandi waksali wastast sadama poole ära keerab, tahetakse suureks kümnesüllaliseks uulitsaks teha. Linn on nõus selleks maksuta maad andma, kuna uulitsa ehitamise kulud sadamawalitsuse kanda jääwad.

Praegu on ainukeseks liikumise sooneks sealpool ääres Uue Sadama uulits. Petroleumi uulitsa pikendamise ja laiendamisega saaks linn uue awara uulitsa juurde, mis Narwa maanteelt otse uude pausadamasse wälja wiib.

Teater.

Andreews Needra „Maa".

Näidend on kehastus suurest mõtteküsutusest, kudas kodumaata rahwad oma pärismaa wõõraste wäe ja wõimu alt wabastada suudaksiwad, kui nad wennalikult käskäes käies ilma enesearmastuseta suure üleüldise töö ümber ühineksid, ilma enesekaju, auahnuse, kuulsuse, rikkuse jne. püüete sunnil. Töö ümber, mis maailma ära wõidab.

Needra tahab „Maaga" tööd näidata, mis sõjariistadest ja suurtükkidest tugewam on. Tahab õpetada kodumaad armastama, et siin oma pärismaast tugewad mehed sünniksid, kes oma tugewust maa-emakese rinnast saawad ja nad siis hõbedat ja kulda selle hallipeaga ärawäsinud ja teotatud ema rüppe puistata wõiksid, kes seitsesada aastat wõõraste orjusel käis.

Ühistegewus.

Tarwitajateühisuste koosolek.

25. šp. peetakse „Ühistegewuseleke“ korraldusel Tallinnas „Estonia“ teatrimaja ruumides tarwitajateühisuste koosolek ärä. Kõnelewad H. Ramsing: „Miks meie tarwitajateühisused ei edene?“ ja E. Juhanson, J. Kukk ja Ramsing: „Kubas tarwitajate-ühisuste seisukorda parandada?“ Pärast koosolekut peetakse Tallinna Rejsisseostu-ühisuse osanikkude koosolek ärä.

Nakwere Wastastikune Kreditühisus

on läinud aastal õige edukalt töötanud. Ühisusel oli 239 liiget 401500 rbl. hoiusummaga. Liikmemaksudest tuli sisse 50.500 rubla. Laenusid anti wälja 415.000 rbl. Üleüldine rahaline läbikäik oli 5.756.200 rbl. suur. 1. jaan. oli äriseis 515.300 rubla suur. Puhastkasu saadi 28.302 rbl. 24 kop.

Hageri Laenu- ja Hoiu-ühisus

pidas 9. šp. oma aasta-koosolekut. Aruande järele oli ühisusel aasta algul 127 ja lõpul 149 liiget olnud. Nende osamaksude summa tõusis 2640 rubla pealt 4011 rbl. 80 kop. peale. Hoiusummad on kaswanud 23095 rbl. 27 kop. pealt 27.624 rbl. 47 kop. peale. Laenuks antud liikmetele aasta algul 26.053 rbl., aasta lõpul 32.083 rbl. Üleüldine rahaline läbikäik 1913. a. oli 53.519 rbl. 24 kop. suur. Puhaskasu 547 rbl. 76 kop. jagati järgmiselt ära: kolmele juhatuseliikmele igale ühele waewa tasuks 50 rubla; nendest kinkis esimees Thomson temale määratud summa haridusseltsi koolile; nõukogu ja rewisjonikomisjoni liikmetele määrati waewatasuks igaühele 50 kop. kooskäimise korra pealt. Edasi määrati Eesti Põllumeeste Kesktseltsile 10 rbl., kohalikule haridusseltsi koolile õpeabinõude muretsemiseks 50 rbl., 6 prots. dividendiks ja ülejäänud puhtastkasust summa — kohalikule haridusseltsile. Hääl.

Ambla Kaubatarwitajate-ühisus

pidas 14. šp. oma aasta-koosolekut 1913. a. müüdi ühisuse kaupluses ühes Arawete abikauplusega 42.837 rbl. 64 kop. eest kaupa ära; üleüldine kasu on 5170 rbl. 19 kop. suur. Puhaskasu, 716 rbl. 70 kop., jaotati järgmiselt ära: tagawara-kapitaliks 71 rbl. 67 kop, dividendiks 7 prots. — 485 rbl. 87 kop., kahele Arawete harupoe juhatuseliikmele 50 r., ühistegewuse-büroole 15 rbl., Ambla E. N. K. S. 94 rbl. 16 kop. Et puhast kasu wähe üle oli jäänud, siis ei olnud wõimalik kaubaostjatele preemiat anda. —so.

Ülewaade Tartu Eesti Majanduseühisuse tegewuse kohta 1913. aastal.

1913. aastal on Tartu Eesti Majanduseühisuse tegewus, niisama nagu endistel aastatel järjekindlalt suurenenud. Kaupa on läbi müüdud 1913. a. kohalikus osakonnas 614.987 rbl. (506.554 rbl.*), ühisuste osakonnas 311.930 rbl. (240.180 rbl.). Puhastkasu on saadud kohalikus osakonnas 2715 rbl. (3006 r.), ühisuste osakonnas 2749 rbl. (3477 r.) Peale selle on kohalikus osakonnas peale inwentari wananemise (10 prots.), kaupade wananemise ja kahtlaste nõudmiste kustutamise, kokku 1352 rbl. 34 kop., weel 2000 rbl. maja wäärtuse kustutamise kapitalils määratud. Peale selle on liikmed kohalikus osakonnas ostmise juures hinnakirja hindadest otsekohest hinna-alandust saanud, mis aasta jooksul umbes 2500 rbl. wälja teeb.

Kaupa on müüdud kohalikus osakonnas liikmetele 97.002 rbl. eest (83.990 r.) ja wõõrastele 517.984 rbl. (422.564 r.). Üleüldist kasu on kauba müügist saadud 56.354 rbl., mis läbisegi 9 prots. wälja teeb. Ühisuste osakonnas on kaupa müüdud liikmetele 219.124 rbl. (153.214 r.) ja wõõrastele 92.806 rbl. (86.966 r.), üleüldist kasu on kaubamüügist saadud 8857 rbl., mis läbisegi $2^{8}/_{10}$ prots. wälja teeb. Kasu hulgas on õige suurem summa kalisoola rabatt, ilma selleta oleks wahekasu ühisuste osakonnas umbes $1^{1}/_{2}$ prots. Liikmete arw 1. jaan. 1914. a. oli koh. osakonnas 312 (253) 7435 rbl. osamaksuga (5985 r.), liikmete wastutusesumma 159.500 rbl. (126.000 r.), ühisuste osakonnas oli liikmeid ühes koh. osakonnaga 13 (10) 700 rbl. osamaksuga (475), liikmete wastutusesumma 19.500 rbl.

Oma kapitali (liikmete osamaksud, tagawarakapitali, kahjutasu tagawarakapital, maja wan. kapital) oli 1. jaan. kohalikus osakonnas 11.458 rbl., üh. osakonnas 1390 rbl. Paikadeks on läinud kohalikus osakonnas 24.190 rbl. (17.164 r.), ühisuste osakonnas 2398 rbl. (2247).

Äriseis 1. jaan. on kohalikus osakonnas 499.265 rbl. 88 kop. (155.448 r. 3 k.), ühisuste osakonnas 28.780 rbl. 82 kop. (34.731 r. 83 kop.). Arwete läbikäik koh. osakonnas 2.869.222 rbl. 12 kop., ühisuste osakonnas 1.221.533 rbl. 79 kop.

Majapidamine seisab kasakaalus 9497 rbl. 41 kop. peal. 1. jaan. oli kaupa ladus 220.834 rbl. 5 kop. eest, aasta enne 214.354 rbl. 31 kop. Inwenturi tegemiseks wõtsid osa juhatus, nõukogu ja rewisjoni toimekond; peale selle oli alaliselt inwenturi tegemise juures ühisuse palwe peale Tartu Wast. Kreditühisuse asemik.

Tartu kolonialkaupadega kauplejate ühisus

pidas 16. weebr. aastakoosolekut. Wõeti minewa-aastane aruanne wastu. Selle järele oli seltsil 1913. a. liikmeid 126, osade arw 126, osamaksu summa 6300 r., wastutusesumma 31.500 r., tagawarakapitali seis 1000 rbl., liikuw warandus 2512 r., liikumata warandus 26.332 r. Ühisusel on Kaubahoowis nr. 32 ja 34 oma kauplusruumid.

Äriseis oli 1. jaan. 1914. — 164.151 r., kaupade läbimüük 1913. a. 719.834 r. (1912. a. 586.977 r.). Tulusid oli 20.511 rbl., kulusid 20.410 r.; puhastkasu saadi 108 rbl. 48 kop.

Läinud aastal on läbimüük märksa suurenenud. Üksikuteks kaupadeks on aruande-aastal õige rohkem suhkrut ja jahu müüdud, nimelt peenikest suhkrut 32.843 puuda 156.167 rbl. *wäärtuses*, *puülijahu* 9.308 *kotti* (à 5 *p.*) 110.960 rbl. eest, rukkijahu 41.944 puuda 19.597 r. eest. Teistest kaubaaineteist, mille läbimüügisumma õige suur, oleks nimetada: heeringaid 2000 pütti 53.512 r. wäärtuses, paberossid, 10.774.630 tükki 38.471 r. eest ja tubak — 79.446 naela 30.503 rbl. wäärtuses.

Aruande ettelugemise järele tekkisid elawad waidlused selle üle, miks kontoraamatute järele palju kaupa puudu on tulnud (ligi 2000 rbl. eest). Nii on 35 pütti heeringaid, 19 kotti soola, suhkrut ja muud kraami puudu leitud olewat. Et läbimüügisumma on suurenenud, siis on arusaadaw, miks kauaraamatute ja laalu arwete wahe suureneb. Nii suurt puudujääki ei teata aga ühegi kindla põhjusega seletada. Koosolek teeb pea ühel häälel otsuseks puudujääg läbi tulnud kahju (mille läbi ta puhaskasu nii wähseks jäänud) ühisuse kanda jätta ja puhastkasu 108 rbl. kopikatega kroonu puhtakasu maksuks tarwitada.

Eestseisusesse waliti wabalt ära astunud esimehe H. Siska ja wanaduse läbi wälja langenud P. Laari asemele A. Lipp ja P. Laar tagasi. Nõukogusse waliti J. Kont, J. Pait, J. Pann, J. Anton ja W. Hermann. Rewisjonikomisjoni waliti J. Kõrewares, J. Teppan ja M. Mikko.

Tartu Tarwitajateühisuse „Edasi“ seisukord näis ühisuse wiimase peakoosoleku järele otsustades wäga paha olewat. Mõlemad kauplused toowad iga päew puhast kahju. Otsustati üks kauplus kohe kinni panna ja teise kohta täielik aruanne kokku seada, mille järele siis seltsi lõpuks saatus kujuneb — kas likwideritakse täieste wõi jatkatakse weel tegewust.

Kohtukoda.

Lubata ehitus.

—p. 1903. aastal oli Puumisja uulitsal nr. 4 olewale majaomanikule Adu Leinbergile luba antud kahekordset puumaja ehitada, tingimisega, et ta linna pööningukambrid ei teeks. Kui linnainspherer maja järele waatas, ta sealt wäikese pööningu-toakese pliidiga. Tehti protokoll ja Leinberg andis allkirja, et ta pliidi ära koristab. 9. jaoskonna rahukohtunik mõistis Leinbergi 6 rbl. trahwi maksma ehk kolmeks päewaks aresti.

Omakaadikine wõõrtleja kõrwaletoimetus.

p. Richard Lange, kes Wiruwärawas kullasepäärі peab, oli Wiru uulitsal olewa kaupmehe Pirowitshi kohta juttusid laiale laotanud, et Pirowitsh, kui „Schweitsi“ uuridemagasini pidaja oma äri ära on müünud ja Peterburi põgenenud. Selles leidis Pirowitsh laimamist ja andis Lange peale taebtuse 4. jaoskonna rahukohtunikule ära, kes Heinrich Lange nuhtluseseaduse 136. par. põhjal ilma rahatrahwita kaheks nädalaks aresti mõistis. Selle otsuse peale tahab Lange edasikaebtust rahukogus tõsta.

Sausti mõisa omanik oma rentnikuga kohtus.

—p. Omal ajal andis Sausti mõisa omanik Nikolai Ruuben oma ühe talurentniku Peeter Tiikerpuu wastu nõudmise 9. jaosk. rahukohtunikule 45 rbl. summas ära. Oma nõudmisekirjas seletab ta, et Tiikerpuu „Wikkaru“ talu rentniluna, sealtsama talu heinamaalt 27 kaske maha oli raiunud, millede hinna ta ära lubanud tasuda, kuna ta seda aga mitte ei ole teinud. Wastane pool seletas kohtus, et elu-hoone wiimasel ajal sarnane olla, et iga sõmapilk kaela ähwardab kukkuda. Ta palunud mõisaomanikult tugesid ning mõisnik lubanud neid meestest raiuda, ilma et tasu nende eest maksta tuleks, sest puud jäid tugedena ikkagi mõisniku omanduseks. Edasi lisas ta juurde:

„Ma arwan, et mõisnik oma lubadust pärast unustas. Kui ma temale tasu nende eest ei lubanud maksta, wõttis ta maja ümbert toed ära, mispeale maja, kui purumädanenu, kohe kokku langes.“

Rahukohtunik lükkas mõisaomaniku nõudmise tagasi.

Armukaeduse pärast mõrtsukaks saanud.

—p. Mõõdalainud aastal 5. mail, pühapäewal, olid ümbruskonna nooremad linna turbabrabas „Sõjamäel“ Punasel uulitsal tööliste barakis nr. 27 kokku kogunud, kus joodud ja tantsitud. Seal olnud umbes 30 naisterahwast ja niisama palju ka mehi. Kokkukutsujad olnud linna turbatöölised, saarlased. Et naisterahwad linna poistega rohkem armastanud tantsida, kui saarlastega, see äritanud wiimased üles. Keegi Allik olnud iseäranis armukade. See pannud tantsijale Biltile jala ette ja tõuganud teda. Kui wõõrad wiimaks lahkunud, jäänud Bilt kõige wiimaseks tulema, kuna Allik ulse piida najal seisnud. Kui teised umbes 25 sammu majast eemal olnud, näinud nad Bilti maha kukkuwat. Allik loopinud eemaleminejaid liwide- ja turbatükkidega. Bilt leiti haawatud olewat ja ta suri sõmasama paika. Tapmises kahtlustati Allikut.

Kohtus ei saadud tapmisi selgeks teha. Kohus tunnistas kaebtusealuse, 23-aastase Saaremaalt, Kärla liikme Matwei Iwani p. Alliku Paul Bilti tapmises süütaks ja mõistis temal kaelusest osawõtmise pärast, kus üks inimene tapetud sai, kaheksats kuuks wangi.

Laada teated.

—b— **Paidest.** Laat, mida siin 17. šp. peeti, oli kaunis wäikesewõitu. Pea-kaubaaineks olid hobused. Wanemad hobused maksid 50 kuni 100 rbl., nooremad tööhobused kuni 250 rbl., sõiduhobused 250—400 rbl. Üleüldse oli aga hobuste hind selle laada aeg umbes 50 rbl. wõrd madalam, kui jõululaadal. Kariloomasid oli koguni wähe näha ja nende hind ka õige kõrge. Kestmistest lehmadest nõuti juba sada rbl., pakuti 80 rbl. Tatarlasi-riidekauplejaid ja musklasi hobuseparisnikka oli kaunis rohkel arwul näha. Liikumine ärides oli kestmine. Alkoholiärid õitsesid, nagu seda iga laada ajal juba nägema oleme harjunud.

Ranna-Walguta laat

17. šp. oli kaunis suur. Hobuseid oli õige palju müügile toodud, hinnad olid odawamad kui harilikult. Sea tööhobune maksis 100—180 rbl. Lehmi oli koguni wähe, mis harilikult nähtuseks wiimasel ajal on. Head lüpsilehmad puudusid täieste. Sigu ja põrsaid oli palju, maksti wiimaste tükist 4—8 rbl. ja ka rohkem. Tartu kaupmehi, kes oma kaubaga laatadel mööda käiwad, oli seekord wähe.

Laada tagatipuks oli paar werist noa- ja rusikalahingut, mida küll ohtralt ärajoodud alkoholi arwesse tuleb panna. Haawata saadi mitmed. Joh.

Wiljahinnad.

Tallinnas, 19. märtsil 1914.
J. Puhk & Poegade teadete järele.

Üleüldine wiljaturu meeleolu on kindel, kuid kauplemine waikne. Seemnewilja järel on nõudmine suurem ja hinnad tõusmas.

Sisse on weetud 15.—19. šp. sisemaa kubermangudest: nisu 75 wagunit; rukkid 32 wag.; odre 10 wag.; kaeru 17 wag.; jahu 3 wag.; kliid 2 wag. Kitsaroopalise raudtee kaudu pole peaaegu midagi sisse tulnud.

Rukis	95— 98 kop. puud.	
Nisud	110—150 „ „	
Odrad	80— 85 „ „	
Õlle odrad	100—105 „ „	
Wenemaa harilikud kaerad	80— 84 „ „	
Wenemaa walitud kaerad	87— 92 „ „	
Rootsi kaerad	88— 94 „ „	
Seemne kaerad	98—110 „ „	
Rukki jahu	105 „ „	
Odra jahu	100 „ „	
Kaera jahu	95 „ „	
Segawilja jahu	95 „ „	
Rukkilinnakseid, 5-puudane kott	7.85 kop.	
Odralinnakseid 1 sort (presitud) 3-p. kott	5.10 „	
„ „ 1 „ (jahwatatud) 3-p. k.	4.80 „	
Nisukliid	72—76 kop. puud.	
Saiajahud 1 s. söredad 5-p. k.	13.00—13.50 kop.	
„ II „ „ „ „	12.50—13.00 „	
„ 1 „ pehmed „ „	11.50—12.25 „	
„ II „ „ „ „	9.00—11.25 „	
Rukkipüüli $4^{1}/_{2}$-puudane kott	6.75— 7.50 „	

Piimataaduste-turg.

Peterburis, 17. märtsil. 1914.

Wõituru on elawamaks läinud ja kohaline nõudmine on suurenemas, ehk et pühade lähenemisega hinnad alanemas on. Turg on siiski nõrk, sest ülesostjad on suuremate partiide osimise juures tagasihoidlikud. Hinnad on järgmised: Soolatud rõõsakoore-wõi Baltimaalt I. sort 15 r. 20—60 k. puud; 2. sort 14 r. 80 k. kuni 15 r.; suine ja sügisene wõi külmruumidest 14 r. 20—60 k. puud. Siberi eksport-wõi 1 sort 14 r. 80 k. kuni 15 r. puud; 2. sort 14 r. 40 k. puud; suine ja sügisene 13 r. 60—70 k. puud. Parisswõi-turg läheb kindlamaks, sisse-weod pole suured, kuna aga järelküsimine suureneb. Soome: kõige parem sort 17 r. 50 k. p.; Eesti- ja Liiwimaa: 1. sort 16 r. 60 k. kuni 17 r.; 2. sort 15 r. 20 k. kuni 16 r. puud. Juustu-turul on suurem küsimine Baltimaalt Schweitsi juustu järele. Kestmise sordi hinnad on kohalisel turul 13—15 rublani puud. Hapukoore sissewedu suureneb. Eestimaa: 1. sort 8 r. 50 k.; 2. sort 6 r. 50 k. puud; 3. sort 4 r. 40 k. puud. Wärske kohupiim 1. sort 2 r. 20 kuni 40 kop.; 2. sort 1 r. 60 k. puud.

Maja oksjonil.

Markel Makarowi firma nõudmisel müüakse 18. juunil s. a. Tallinnas Raua uul. A. Petrowi liikumata warandus ära. Hüpotegiwõlgu on 24.700 rbl. Maja trunt on 15.000 rbl. alla hinnatud. Oksjonist osawõtjad peawad 1500 rbl. sisse maksma.

---

*) Klambrites tähendatud arwud kõlwad 1912. aasta kohta.

seisis kõrgel pilwotta taewas. Söögisju hakkas ennast nüüd tugewamine tunda andma ja muutus peagi terawaks näljaks. Aga kui ka nälg piinawalt näris, siis waewas janu weel hullemine. Kolmkümmend wõi rohkem tundisid, mille wältusel ma midagi söönud ega joonud ei olnud, olid minu tugewaid närwisid rohkem pingutanud, kui nõrgestanud; aga ometi hakkas mul selgeks saama, et see alati korduw pingutamine enam kaua kesta ei wõi, ilma jõuetuseks muutumata, seist juba ilmusid selle käskjalad. Lootusrikas ja iseteadew olek, mis üleüldiselt wõetud, mind senini ikka püsti olid hoidnud, hakkasid kaduma ja selle asemele teataw meeleheitmine ja lootusetus tekkima, kus niisugused koledad ja tumedad unenäo pildid minu ümber keerlesid, et mu mõistus kaduma kippus ja ma nagu joobnud oma mustangi seljas ripnesin. Niisugused pool-minestused ei olnud senini küll weel kunagi kaua kestnud; palju ennem olin ma ikka pea selle järele selgele arusaamisele ärganud ja siis oma loomale kannuseid andnud; aga hirmus teadmine, et ma kõigist mahajäetud olen, mis iga kord seesuguse ärkamise kannul minust läbi käis, tegi mind pool hullumeeleks, kui mu silmad ikkagi muud midagi ei näinud, kui igawest rohu- ja saartemerd.

Lõpuks oli mul meeleheitmine lähedal. Minu hirm kaswas nii suureks, et ma nagu laps nutsin ja palwetasin. — Inimene, kes siin selle maapinna peal seisab ja kellest siiski mitte tema looja suurus ja kõigewägewus läbi ei tungi, peab päris elajas olema. Moosese Jumal, kes põlewast kibuwitsa põõsast rääkis, on laste-Jumal selle Jumala wastu, kes siin wägewalt silmade ette astub, — siin mõõtmata rohulagendikkudel, toredate saarte- ja puuderiigi keskel. Kunagi enne ei ole ta mulle nii suur ette tulnud.

Lõunapool paistis rohtlaan nõiduslikus walguses. Kuld- ja sinisest-lõngadest loorid hõljusid seal kaugete saare-salkade ümber. Nagu wõiduröömsalt murdsid päikesektired iga tuulehoo järele endile teed. Need taewalikud loorid ja suurepäralised puudesalud näisid üheš õhuwoolusega lähemale ujuwat, näisid uskumata läbi-

hoolt legatub. Ühtäält mõnigilgib nagu mõnigilgulep läigib oleremlep minu ümber. Seda ööb ei luuba ma terwet oma elujõul minustada.

Waewalt oli kõik algannub, kui ma enele jõllegi püsti ajlin. Aga tükk aega läks mööda, enne kui ma mõtlangi loibumatmis luuttin leada. Sadul oli nõrk raske, et ma leda ainult luure teeremaga hoolle felga luuttin tõsta. Weel rohkem teeremaa oli mul labulaluuttin kinnitembmilega; omett lain ma lõpuks ka felga teeja teelmis ja rontlin jällegi oma hoolle felga, et kolmekorkjelb jälgi mööda nii rutku edasi minna, kui meil kummalgi lee võimalik oli.

Minu muljang oli selleli pikalt laiahk ennaks nõiama võimuk kui ma ilgel. Läks ta läies jõus olnub, läis läks ta minu elimele kõrgalgkõppega felgalt mõha mõlanub. Siegi nüüd luuttin ma ennalt teeremalt lõbulas hoiba, kus minu hõnne enam kannusteli ega teelasteli jälgu tõhjeleel ei pannub.

Nii läbiin ma jälle tuns läi paar eõalt ratlunnub olla, kui ma kõige luuremaks hirmuks kolmekorkelb hõnste jõgi nõgin ära kadunut. Ola mõhtin ja mõhtin tarbunult ümber, minu ehmatus kasiwas kolekaks hirmuks, — aga jällep olib ja jälb kõunuks.

Weel ihkagi ei luuttnd ma oma filmi uskuba. Ola mõhtin ja uurtin teel kord, leitin tagalt ja jälle ebalt, aga nõb olib ja jälb kõunuks. Vleeb uuttib kunt pelle poigant, kus ma kinnt pibolin; iin aga kõõhib nõb ära. Ebalt ei lõinub aga enam kõige mõõhe mõtki jõige!

Vrõlõnõkõud olib siis kunt liimaant tuttnub ja siit mitte enam lamma ebalt. Vlõb pibib iin puhanub olemat, leit rohk oli kaks ringis mõha tõõhtub.

Kuna ma leal nii mõhin, liimin ma rohu leesmingilgult maalest asja. Ola astun hõõle leiult mõha, lõhen luurbe, tõstan felle iies. — Laeiaane Jumal! See oli see pabest, millesele minu Sõrgtuna tubak oli mõsitud ja mille ma mõlimalt ööl mõha iskahin! Ola olin leaiamas kõhas, kus ma ööb olin, ma olin, ma enba jälal mõõba lõtnub. hõno mo rinol kõilin!

arsku ja kõige kõhutamates pilttides minu mõtumiline ette. Mitte mõinasjutu, mõib kõhtab õõeasjab, nõba kõige nõõhuleõõdõõliemõb tõimeleb mulle jutusõõnub, selle õõtaõõgõõ mõõe tõõa kõõsõõlõõta ehk kõõmõõsõõta rohtõõnõõ mõõnõõ, — neeb õõsõõta rõõhõõ olib neeb, mis mulle õõõegu hõõmu õõgõõ. Siegõõstõõnõõste õõremõõgõõb, kõõ õõõn kõõbus olib, ei õõõgõõnõõ, õõõõõ mõõ jutusõõtõõb ol, õõõmõõõõ rohtõõõõ

gitatakse konet päewpilitliste üleswötetega, udupilitide ja kinematogr. aparatide abil. Sissetulek läheb punduste-kannatawate Aleksandri gümnasiumi öpilaste heaks.

Eestimaa Pöllumeeste Keisteltsi peakoosolek

on 14. aprillil. Päewakord: 1) Eesti rahwa wabastamise 100-aastase juubeli mälestamine; 2) uue pöllutöö-instruktori hr. Kletkenbergi ametisekutsumine; 3) maapäranduse talituse juhataja agr. hr. J. Kalmi ametisekutsumine; 4) maapranduse talituse joonistaja ametisekutsumine; 5) jaoskonna-instruktori ametisekutsumine; 6) karjakasvatuse eriteadlase ja instruktorite öpereis; 7) jaoskonna-instruktorite söidurahade küsimus; 8) Eestimaa maa ümberhindamise määruste projekt; 9) jookswad asjad.

Saaremaa pöllumeestepäewast

8. ja 9. märtsil on 6 Saaremaa pöllumeeste-seltsi osa wötnud (Saaremaa Eesti Waljala, Anseküla, Pöide, Karja ja Mustjala seltsid). Koosolekul on otsuseks tehtud Saaremaale pöllumeeste-seltside keskkoimekonda asutada. Toimekonna juhatajaks waliti Karja Pöllumeeste-seltsi esimees öpetaja Wöhrmann.

Saaremaa pölluasjanduse instruktoriks waliti Lauri, kes Soomemaal öppinud ja wiimasel ajal Enge pöllumeeste-seltsi instruktoriks ja 4 lehmi 137 rubla wäärtuses.

Wigastamine töö juures

f. Üleeile oli Koplis Sergei A., 36 a. wana, töö juures näkku põletishaawu saanud; haawatu wiidi Dr. Ateli silmakliinikusse.

Wanemate kodust ära läinud

gümnasiumi öpilane Wiktor Neumann on Narwa jaamast oma wanematele kirja saatnud, kus ta teatab, et warsti koha saab ja siis eneselt pikemalt teatab.

Tapmine tee peal.

Mõne päewa eest söitsid kaks Keikino küla meest Grigorjew ja Sergejew Narwast kodu poole. Neli wersta Narwast eemal jöudis Sergejew Grigorjewile järele ja hakkas wiimast sõimama ja ähwardama, mis Grigorjewi nõnda äritas, et ta rewolwri tõmbas ja mitu pauku Sergejewi peale lastis. Tee peal lemstwo hõigemajasse suri Sergejew ära. —a—

Kirikuwargus Kawildas, Tartu läheda.

Kawilda Wene-õigeusu kirikust on 9. märtsist kuni 13. märtsini ära lõhutud uste kaudu mitmesugused kirikuasju ära warastatud. Mõned nendest on Uiila jõest kätte saadud. Wargaid otsitakse.

Onnetu surm.

Laadapäewal, 17. ktp. leidis linnawaht Paides mehe uulitsal lamawat. Arwates, et see joobnud on, toimetati mees poolaputkasse, kus ta öösel ära suri. Kuid teatakse räägida, et see mees üleüldse joodik ei olewat olnud. Onnetu olewat kellegilt möödasõitjalt aisaga nii tugewa hoobi saanud, et ta uimaselt uulitsale kukkunud, kust siis linnawaht ta poolaputkasse toimetanud.

Kaubalusest järelejäänud koitsugu

pudukaupa:

nagu ritsid, paelad, sulad, maniskad, klipsid, sidid j. p. m. k. müüdalse poole hinnaga Maakri uul. nr. 26, korter 10.

Mööblid müüa:

puhmet, peegel, sohwasid, laudasid, toolisid, kappisid, kummutid, woodid, klaver, rullkool j. n. e. Manufaktuurnr. 3. Sealsamas on ka kontoriruumid (2 suurt tuba) wälja üürida. Kõrgele küsida kõjarahwalt. 2

Kogu uusi wedrusid,

mis 60 puuda kannawad, on odawalt müüa, Suurel Tartu maant. nr. 56.

Wähe ruugitud puuwoodi

ja wedrumadrats on müüa. Kullasepa uul. nr. 6. krt. 2.

Odawalt müüa

suured ja wäikesed puhmetid, pitsukappitid, jõõgilaudasid S. Balesna uul. nr. 8, töötoas.

Pund

müüa

Hiiumaal Kärdla mõisa rannas 300 puhtsülda 18 toll. kased, lepad, männid, ning 28 toll. kuused ja männid. Ostjaid palutakse ühtlitult ehk kirja teel lähemaid teateid koholiku metsawalitsuse käest nõuda, puid müüdalse partumiist ehk ka kõik korraga.

Адр. Лесничій Г. Тисманъ М. Кергель на остр. Даго. 2

Ehituseplaatide mitmekeelsed

puid ja põesaid müüa

Maakri uul. nr. 34.

Mitmetseltsi kuiwi

põletispuid

(pliidipuud, kaepuud à 7 rubla, lepapuud à 6 rubla) üheks juurdewoga soowitab põletispuude büroo.

Fr. Kask.

Toom-Waestekooli uul. nr. 5, tel. 749.

Peeglid, igatseltsi aknallaasid ja pliidiliistsid soowit. odawalt

Joh. Lindemann

Rataskaewu uul. 8. 20tnr

Tallinna linna piimasaaduste müügi kohta läima määruse nõuete kohaselt walmistatud head hapupiima 6 kop. tp., külmapiima 3 k. tp., kohwikoort 30 k. ltr., wahukoort 80 k. ltr., hapukoort 20 kop. n. soowitab

Linda piimasaad. kauplus

Wäi e Tartu maant. nr. 6, Eesti teatri läheda.

Raamin

pilta korralikult ja wõimalikult paraja hinnaga. Aupakt. K. Brandis Tall., S. Tartu m. nr. 22.

Kraemann ja Albrei, klaweri- ja :: :: :: harmoniumiwabrik.

13 korda suurte kuld ja hõbe auhinnadega kroonitud.

Soowitab häid ja wastupidawaid

pianinosid ja harmoniumisid

Laager Suure Karja uul. Eesti panga majas, Tallinnas. 23

Lodix

on kõige parem Saksamaa saapatreem. Saada igast paremast kauplusest. 21

Goldlack

ilukaup Riesenkampfi uul. 33 aiaärel „Victoria". 2nL

Soowitan kewadeküüraid

wõga odawate hindadega. Siinsamas tehtakse wanu wiema moe järele ümber. S. Rootsikrantsi uul. nr. 15.

Lihawõtte kaartisid

ütsikult ja hulgawiisi suures wäljawal. soowitab

Helsingi magasin

21. Wiru uul. 21.

Olen praegu saanud

ja soowitan häid choti ja flia herringid, niisama ka riisi, manna, kohwi, jahu, kompotti ja kõiksugu kolonialkaupa odaw. hindadega, Wäike Tartu maa teel nr. 10. 47

G. J. Rankas.

Rahakott

kadunud Karja uul. Pika uul. minnes. Palutakse hea waewatasu eest ära anda Pikal uul. 31, prillikaupa.

FORMAN

abinõu **nohu wastu.**

Karbikene **25** kop.

Arstide poolt kõlgeparemaks abinõuks nohu wastu tunnistatud.

Kübarakauplus

Kõige siisseadega on odawalt müüa. Kirjakl. pakt. j. t. t. „67" all.

Lihakarn

on ära anda Falkspargi uul. nr. 21.

Maja

müüa Mustamäe all. Teatust saab Kõmme theemajast A. Meklia käest.

Soowitakse kuuri

automobili tarwis. Kirjal. pakt. j. t. t. „kuuri" allära anda.

Eestimaa maaomanduse selts Harju uul nr. 29

müüb kõhe keskkinnas wähemat

kiwimaja

heas, wabas kohas heade malsutingimistega.

2 uut maja

rõhuala ja pärisrundiga, omaniku ärareisimise pärast heade tingimistega müüa. Räätlida igal enn lõunal. Kirjal. pakt. j. t. t. „W. W." all.

Wäike maja

200 ruutsülla krundiga müüa. Hind 1600 rbl. Keemina uul. nr. 22.

Wäike maja

odawalt müüa Pelgulinnas. Teatust antakse Willardi uul. nr. 8, k. 1. 2

Peterburi suwituse-alupaigas Elisawetino raudtee jaamast 3 wersta lähedusel Wohana linnamaantee ääres

talukoht

(10 dess. põllumaad, 1½ dess. metsa) elumaja ja kõrwaliste hoonetega müüa. Tingimised ja pikemad teateid kirjalikult: П. е. Дымова СПб. пр6. 2 P. Раудмундъ.

Müüdakse:

põidu-troska, saani tekk, kohwer ja plekk katel Magasini uul. 3-a, k. 8.

Maja müüa

U. Niemani uul. nr. 2.

Maja

müüa odawa hinnaga Aue Maailma uul. 16, korter 9, küsida peremehelt.

Nurga krunt

174, 10 □ tilda suur Tõndi uul. odawalt müüa. Teatust saab Maakri uul. 20, korter 2.

Tööhobune

müüa Auel uul. 10, Adolf Otja. 2

Tiine märahobune

müüa, 7 aast. wana, Lutre Waestekooli uul. nr. 9.

Tiine märahobune

müüa S. Pärnu maant. nr. 39.

Lõpsmatulnud lehm

linna ligidal maal müüa. Lähemat S. Tartu m. Kaarmanni kõrpl.

Puhastwerd kanad

on müüa Aue turu wastas Walli uul. nr. 6, korter. 4.

Uus leige maasõidu

wedruwanker

ühe ja kahe hobuse tarwis, 110 rbl. eest müüa S. Pärnu m. nr. 8, maal. tööt.

Tööwankrid

müüa Piimaleja uul. nr. 7. 3

Kollane koer

wasknuudega ribm kaelas on tulnud 14 märt. Kristinentali uulitsa nr. 4, kui omanik kolmepäewa jooksul järele ei tule müüdalse koer kuulutuse kulu eest ära.

Uus gummiratastega

saraban

on müüa Liiwalaia uul. nr. 7. 3

Hea wabajooksuga

jalgratas

müüa Niemanni uul. nr. 68, kort. 9.

Müüa: uutmoodi hea

pianino

ja punased plüsch-mööblid Pikal uul. nr. 52, kort. 6.

Pruugitud

sukakudumise masin

on müüa Dreewingi uul. 10, krt. 1.

Juhtumisi müüa

wäga hea rätsepa masin Manal Wiru uul. 13, k. 6. Operman aptegi õrwal.

Elektrimalgustuse sissewõimise pärast müüda se odawalt 4 hobusejõul. **gaasimootor „Otto Gents"** ühes transmissioniga. Näha kui ka proowikõiku teha wõib iga päew Tallinnas, Nõlõli uul. nr. 11, trükikojas. Mootorit wõib kergeste naftamootoriks ümber muuta. 2nl

18 maalitud pilti

müüa Kaupmehe uul. 5.

A. Kägu.

Suur trümaa-peegel

ime odawalt müüa Suurel Tartu maanteel nr. 69, kort. 11.

Sepa töörlistad

müüa Jahu uul. nr. 7, kort. 4.

Odawalt müüa

riidekaisid, kummutid, tammepuust toolisid, pruugituid tammepuust woodi. Pika ja Waimu uul. nurgal nr. 45/2 tisleri töötoas **A. Merska.** n

Telegrammid.

(Peterburi telegraft-agentuur.)

Tööliste meeleawaldused Peterburis.

Peterburist. 19. märtsil. Täna hommikust peale hakkasid paljudes suuremates wabrikutes ja tehastes, samati ka wäikesemates töökodades, töölised wiimaste päewade sündmuste pärast streikima. Hommikul ulatas streikijate arw 70.000 peale. Wabrikutest wälja tulles panid töölised paljudes kohtades meeleawaldused toime ja laulsid rewolutsioonilisi laulusid. Üksikud salgad seadsid punased lipud üles. Politsei poolt tarwitusele wõetud abinõudega lõpetati korratused wiibimata. Mitmel pool linnas korjati üle 10 punase lipu ära. Kinni wõeti peale 100 inimese. Kolpino uulitsal hakkas rahwahulk linnawahi peale rõhuma, kes sunnitud oli salga sekka rewolwriga laskma, mille läbi 2 töölist haawata said.

Täna streikisid Peterburis 85.000 töölist. Et tööliste meeli hulgaliste haigeksjäämiste

Rumenia ja Greekamaa ühistunde peal, kes Balkanitel ühe riigi kätte wõimu minemise wastu peawad wõitlema. Serbia walitsus saab Bukaresti rahulepingut igajuguse muutmisekatse eest kaitsema. Selles loodab Serbia liidulaste kaasabi peale.

Berlinist. 19. märtsil. Berlini Maklandi wahel awati telefoni-ühendus.

Konstantinopolist. 19. märtsil. Automobil, milles esimese wäekorpuse ülem polkownik Nuri õitis, põrkas tramwaiwaguniga kokku. Nuri sai surmawalt haawata.

Reimsist. 19. märtsil. Tuntud õhulendaja Bedrine wend kukkus joomustatud lennumasinaga proowilendu tehes maha ja sai surma.

Mitmesugused teated.

Märjamaa mõisa oksjoni asjus

teatatakse meile, et oksjon ära jääb. Wõlad olla ära tasutud.

Ilmateated.

20. märtsil kell 7 homm.: Barometeer 763,5 mm.; õhusoojus — 0,7 kr. C. (külma); õhuniiskus 92 prot.; tuul NO/1 balli (4 meetr. sek.); õhtul puhus ONO/6 balli kõwa (15 meetr. sek.), öösel seesama tuul 7 balli (17—18 meetr. tek.). Eila hommikust saadik on barometeer tõusnud 9,2 mm. wõrra, mille järele ilm selgeks läheb.

Laewu

tuli sisse 4, läks wälja 3, jäi sadamasse 7.

Wastutaw toimetaja G. E. Luiga.

Wäljaandjad Dr. J. Luiga ja B. Mäns.

Eesti teater „Estonia"

Neljapäewal, 20. märtsil 1914. a.
Ora Karl Jungholzi tulu-õhtu
Esimest korda:

„Maa".

Andreews Needra 5-waat. lurbmäng.
Näitejuht Karl Jungholz.
Hakatus kell 9 õhtul.

Reedel, 21. märtsil 1914. a.
8-as rahwa-etendus:

„Wüs frankfurtlast".

Carl Rösleri lustmäng 3 waat.
Näitejuht: Theodor Altermann.
Hakatus kell 9 õhtul.
Piletite hinnad: 35 ja 25 kop.

Laupäewal, 22. märtsil 1914. a.
Kolmat korda:

„Onneingel".

Komikaline operett 3 waatuses. E. Andrani muusika.
Näitejuht: Paul Pinna.
Hakatus kell 9 õhtul.

Pühapäewal, 23. märtsil 1914. a.
9-as rahwa-etendus.

„Sügisene manöwer".

K. von Bakony 3 waat. operett. Em. Kalman'i muusika.
Näitejuht: Paul Pinna.
Hakatus kell 3 p. l.
Peasetähed 35 ja 25 kop.

Kolmat korda:

„Pisuhänd".

Eduard Wilde 3 waat. naljamäng.
Näitejuht: Theodor Altermann.
Hakatus kell 8 õhtul.

Piletite eelmüük teatri kassas iga päew kella 10—2 ja õhtul k. 6 peale.

Estonia kontserdisaal.

Reedel, 21. märtsil 1914. aastal kuulsa Wene rahwa balalaikade orkestri solisti

Boris Trojanowski

kontsert

Wene ooperi lauljanna pr. Narduzzi (sopran), Peterburi rahwamaja kunstniku hr. R. N. Richteri (tenor) ja kawerikunstniku hr. Bartneri kaastegewusel.
Hakatus kell 1/2 9 õhtul.
Peasetähed 3.10 kop. kuni 35 kop.
Eelmüük Estonia teatri kassas. 2

Tallinna Eesti Käsitööliste Awitamise-selts.

Laupäewal, 22. märtsil
St. Kanuti-Gilde ruumides

Perekonna-õhtu.

Algus kell 9 õhtul.
Eeskawa: Muusika, lõne — Dr. J. Masing, soolo laul — Pr. Abram, bassi soolo, wiulu soolo — hra Mosfin, metsasarw.
Tants.
Piletid: seltsili. med ja naister. 40 kop., wõerad meester. 75 kop. 3

„Walwaja".

Paastu-Maarjap., 25. märtsil 1914.

Rahwa-pidu.

1) Segakoori laul hr. Leinasi juhatusel. 2) Näitemäng: „Pohased maabrid" J. Liiwi näitend 3 waatuses. Näitejuht pr. P. Waga. 3) Tants. Algus kell 9 õhtul, lõpp kell 3 öösel. Piletite hinnad etendusele 20 kop. Tantsuks: 30 ja 50 kop. Platsid on kõik numberdatud. 3te
Eestseisus.

Pidu-õhtu

on laupäewal, 22. märtsil „Lootuse" seltsi ruumides. Etendatakse algupäralist näitemängu:

„Ebajumala ohwrid".

Lõpuks tants, ko fetti, Amori post, serpentin ja elawad lilled.
Hinnad 50 kop. Tantsuks 40 ja 30 kop.
Puhas sissetulek läheb ühe üliõpilase edasiõppimiseks.

„Walwaja".

Pühapäewal, 23. märtsil 1914. a.

Laste-pidu.

mitmesuguse eeskawaga. Algus kell 3 p. l., lõpp kell 7 p. l. Sissesaamine: wanadele 20 kop., lastele 10 kop., rõõtehoiu pileti eltenäitamisel pri. 3
Eestseisus.

Pühapäewal, 22. märtsil kell 2 p.
Harku seltsi

peakoosolek

sell korral peetakse koosoleku liikmete arwu peale waatamata ära.
Eestseisus.

Dr. J. Piiskop

Harju uul. nr. 36, wõtab naha- ja suguhaigeid wastu kella 9—11 e. l. ja kella 7—1/2 9 õhtu. 32

Hambaarst

Helene Ilwes

10—1 enne lõunat ja 4—7 peale l.
Harju uul. nr. 17, krt. 3. 18tnl

Hambaarst

D. Lewin,
Pikal uul. 31, P. Rebentisti m. Waswõtmise tunnid k. 10—1 ja 3—7.

Palwekirjasid

kirjutab igasse asutusesse end. ametnik, ka päranduse ja abielulahutamise asjades; tutwuseringkonna kogumise pärast mõnele ka maksuta. Kõnetunnid k. 8—12 ja 3—9. Ka pühapäewadel. Uuel uul. 3, k. 7, Wiruwärawa juures. 7
Telefon 12—85. **H. J. Kühle.**

Palwekirjasid

kirjutan igasse kohtu ja ameti kohtadesse ja ka abielulahutamise ja pärandusе asjades. W. Tartu m. nr. 22, Juudi kiriku wastas. F. Weltmann.

Õpilapsi

wõtan wastu. Õpetan hästi juurdelõikust ja sõnitsemistust Gloria süsteemi järele ja masina peal kõi sugu wäljaõmblust ja blanki-märkimist. Mats. õpetuse eest 5 rbl. Õppija saab diplomi. Diplomeeritud õpetajanna S. Bakarei uul. nr. 15, korter 3.

Pr. M. Antpak.

Saksa ja Wene keele tundisid

annab hästi ja odawalt koolõõrelaja. S. Kompasna uul. nr. 28, krt. 1.

Odawalt annan tundisid

ja aitan järele õigis alamate klasside õpeaineles. Kirj. palk. s. l. t. „200" all ära anda.

Tarwis kohtade peale:
Saksa keelt rääkijat meesterahwast, kirjutajat, kojameest, köögitüdrukut, toatüdrukut, ükfiteenijaid ja lapsehoidjaid. Teenijate kontor „Trud" Rataskaewu uul. nr. 14.

Põllutöölised, Saksa keelt rääkija kutsar tunnistusega kauaaegse teenistuse üle. Wene ja Saksa keelt rääkijad köögi- ja toatüdrukud, kes klantsepu triikida oskawad, tarwik. pr. Finkelneri kohakuutamise kontor Rataskaewu uul. 4. Kõigil kohaotsijatel peawad tunnistused olema. Sealsamas müüdakse ärareisimise pärast 2 uut karakul kraega siidiplüüh jakid 30 r. eest.

Tüdruk,

kes keeta oskab ja wähe Saksa keelt räägib, wõib kohta saada Uuel uul. nr. 20, kort. 9, neljandal korral.

Tubli tüdruk

wõib odawaste klantsritsimist ära õppida. Pärast kindel teenistus. Wiltenhofi uul. nr. 5, krt. 6.

Tüdrukut

tarwis maale suurema talukoha peale S. Pärnu m. 14, krt. 7, laub. läna.

Tüdrukut

on tarwis linna ligidale maale. Kaubelda kell 5—7 läna õhtu. Baltiski maanteel nr. 15, poes.

Tüdrukut

tarwis Suure Tartu maant. nr. 40, thoemajasse.

Tüdrukut

tarwis maale. Kaupa tehtakse homme kella 12—1/2 2. S. Kompasna uul. 27, kort. 11.

Tüdrukut

tarwis linna ligidale maale. Kaupa tehtakse 22. märtsil kella 2—4. Toom-Waestekooli uul. nr. 31, krt. 1.

Maalt tulnud noor
tüdruk
otsib kohta Magasini uul. 3-a, k. 16.

Maatüdruk

wõib ennast teatada Liiwalaia uul. nr. 36, pagari-äris.

Pesutüdrukut

tarwis Kullaseppa uul. nr. 5.

Köögitüdrukut

tarwitatakse Gonsiori uul. nr. 20, kt. 1, majaperemehe juures.

Karjatüdrukut

kuu ehk aasta peale, on kohe tarwis hea palga eest Rahola mõisa üle Saue (Рыжаковъ.) Mõisawalitsus. 2a

16—17-a. teenijat,

kes ka lapsega ümber käia oskab, otsitakse S. Bakarei uul. nr. 11, krt. 1.

Teenijat

tarwis W. Tartu m. nr. 20, krt. 2.

Passinaist

kahe naisterahwa juurde tarwis. Järele küsida Brokusmäel nr. 4, Weissi majas korter 7.

Eestimaa rohu- ja kaubanduse-selts,

Harju uul. nr. 41,

soowitab oma wõrdlemata suurest tagawarast kõiksugu aptegi- ja rohukaupasid, nagu:

munawärwid, paberid, lakid, seebimunad ja muud pühadekaubad. | **Lõhnaõlid, seebid, pumatid, kõige parematest Wene- ja wäljamaa wabrikutest.** | **Mandlid, kardamom, safran, vanille ja kõike muud würtsi.**

Peale selle: wärnitsat, linaõli, pintslid, wärwid, lakid jne. suurel kui ka wäiksel mõõdul.

A. Soonsein kiwinõude ladu

on uuest aastast saadik Wene turu ääres

Gonsiori uul. 3.

4tnl

Müüdakse 3400 ruutsülda

päriskrunti Wabriku uul.

ühes kükis ehk jaokaupa a. Järele küsida Narwa maanteel nr. 11, kontorist. Kõnetraat 395. 2

Lihawõtte piltpostkaartisid

soowitab jällemüüjatele suures wäljawalikus wõistlemata odawa hinnaga
St. M. Luik'i postkaardi-ladu Uuel turul nr. 50. n

Hästi wäljaõppin. naiskokk

soowib kõiksugu pidudeks ja puhadeks jõõkide walmistamist oma peale wõtta Tõlli uul. nr. 4, kort. 3.

Tublit sannauaist

tarwis. Baltiski m. nr. 3, krt. 41.

Naisterahwas,

kes meesterahwa kõõd tunneb, soowib kohta Tina uul. nr. 3, krt. 3.

15-a. lapsehoidjat

tarwis Ü. Kalamaja uul. nr. 3, k. 12.

Neiu

soowib kohta Riiseni. uul. nr. 41, k. 8.

Neiut

on kassasse tarwis Stosini magasinis, Wiru uul. nr. 8.

Õppinud õmblejat

on tarwis, ka noored tütarlapsed, kes soowiwad kleitide ja pealisriiete õmblemist ja joonistust ära õppida, saawad lahket õpetust Wiru uul. nr. 11, krt. 7. A. Aiik.

Tubli tüdruk

wõib odawaste klantsritsimist ära õppida. Pärast kindel teenistus. Wiltenhofi uul. nr. 5, krt. 6.

Kudujat

tarwis W. Amerika uul. 25-b, k. 1.

Mees.- ja nais.-haigerawitsejaid

on tarwis Seewaldt.

Juukselõikaja selli

tarwis W. Juhlentali 31.

Leiwat. wärkmeistrit

tarwis Suurel Pärnu maanteel 66.

Rätsepa töötegijat

tarwis, wõib ka naisterahwas olla, Magasini uul. nr. 3-a, krt. 7.

Rätsepa töölist

tarwis Allemani uul. 16, kort. 4.

Rätsepa töötegijaid

on tarwis Pikal uul. 29, R. Pahlberg.

Osawat rätsepatöölist

tarwis Niguliste uul. nr. 18, krt. 4.

Laagri pükstegijat

tarwis S. Tatarski uul. 16, krt. 4.

Tarwitatakse kohe
kingsepa töölist
naisterahwa ranttöö peale Narwa maant. nr. 21, saapapoodi.

Mõisa sepp,

kes oskab hästi masinadega töötada ja hobuseid rautada, wõib kohta saada Allo mõisas üle Rapla. 3t

Seppa

on tarwis Liiwalaia uul. nr. 7.

Õppinud tislerisellt

on maale tarwis. Teatust saab Wälise Arehna uul. nr. 8, J. Aint.

Aust. majaperemehed,

kellel on tööd ära anda kainele ja osawale „maatri" töölisele, teatagu kirjalikult s. l. t. „Maatri" all.

Peenikest sorti sugukoerad:

Wene laineli e tarwaga jänesekoer (Barsoi), isane, 9 kuud wana, suguirjas, 75—80 sent imeetrit kõrge, Saksamaa lühikese karwaga linnukoer kolmat korda jahil, isane ja emane, lühikese karwaga, terawakarwaga kutsikad, Saksa lambakoera kutsikad, sugukirja üles tõendatud, Fokterrier tubane kaswatus, noored taksikoerad tubase puhtad, müüb odawalt Exoti kauplus „Kanaria", Pikal uul. nr. 30

Nüüd kui kõik kallis on, on terwis kõige kallim!

Eellepärast hoidke teda willaste ihukatete abil.
Saada end. M. G. Böckleri wabrikust,
Kiuga uulitsal nr. 7.
Wahelkauplejate puudusel müüdakse, seal otse wabriku hinnaga.
Nõudke piltidega hinnakirju.
Asjad saadetakse postiga koju kätte. tnl?

Carwitan maalrid

kes numbrid wõiwad kirjutata Tondi uul. nr. 16, Lellep.

Hobusem. hobustega

on palgiwedamiseks tarwis. S. Arehna uul. 18, tulla läna.

Sulast

tarwis Mey-Landeseni rohukauplus Wiru wärawas.

Maalt tulnud haritud ja osaw
meesterahwas

otsib [illegible] kirjalikult läna Liivi uul. nr. 1, 8 „M".

Nooredmehed,

kes soowitaw habemeajamisi ja juukselõikamisi ära õppida, tulge Wladimiri uul. nr. 12.

Noormees

15—16 aast. vanadusest wõib teenistust leida A. Meldorfi puusärgi äris uue Eesti teatri wastas.

Kautsjo ärwiinul. kuusate elulombek.
noormees
soowib poeslaseks ehk muud ametit. Teated M. Söerde raamatukaupl. S. Tartu m. nr. 10.

Pagaripoissi

tarwis Heina uul. nr. 29-a, krt. 5.

Pagaripoissi

tarwis Wana Wiru uul. nr. 4.

Poissi,

kes hobusega käta mõistab, on tarwis Liiwalaia uul. nr. 36, pagari juures.

2 tuba

ja kõõk ära anda prii küte ja teenijaga ilma mõõblita 25 rbl. kuus Narwa m. nr. 24, k. 5, Rosenberg.

Wiisakas noormees

wõib kaasüürilisеks korterit saada Ousfowi uul. nr. 3, kort. 5.

Wiis kat meesterahwast

soowitakse kaasüürilisеks Aline uul. nr. 12, kort. 8.

Haritud noormees

wõib kaasüürilisеks tulla Kentmanni uul. nr. 22, kort. 5.

Wäike würtspood

wähese kaubaga ära anda. Teatust saab Uuel turul nr. 92, Eesti teatri kõrwal M. Jakobjoni kaupluses.

Wõton wastu kõiksugu nahatööd.

Soowitan odawalt häid tsumadamisid, kohwrid, käe- ja reisukottisid, kiriamapisid, kirjataskuid, kooliranitsaid, rahakottisid riimaga. Wõtan kõiksugu polsterdamisetööd wastu. Müüa kaksi d, Türgi diwan, woodlisirwid, wäike kapi, tammepuust koolid ja polifon. Odawalt müüa entiklopeda sõnaraamat Pikal uul. 38.

Anname sellega teada, et meie oma äriruumid esmaspäewal 17. märtsil s. a. Pikale uul. nr. 30 Immobiliipanga kõrwale
üle wiime.
E. Cederhilm & Co.

Olen lihapoe awanud

S. Pärnu uul. nr. 20. 21

Pilmad Jüripäewast **wälja rentida.**
Teatust saab igapäew peale lõunat Tehnika uul. nr. 13, kojaraahwalt.

10—15 aast. poeglastel
lõigatak. maksuta junkseid
20.—31. märts. juukselõikaja juures, Kopli uul. 24.

Äriseltsid ja akna ähtesid

tehtakse ajatohaselt
Kaupmehe uul. nr. 5.

Olen sadulsepa
töötoa awanud
S. Amerika uul. nr. 2, Sissekäik monopolt kõrwast.

100 rubla

ja rohkem maksan sellele, kes ruttu minu auto ära müüb. Kirj. palk. s. l. t. „100" all ära anda.

Kes soowib kohe
1000—3000 rbl.
kasulikus linematografiä is osanikuks hakkata? (20% tindlalt). Palk. s. l. t. „Effekt" all ära anda. 21

Haritud noormees

otsib suwels Nõmmele mõõblitega tuba. Teat. s. l. t. „100" all.

Pood

kaubaga ära anda. Küsida Suurel Arewjewi uul. nr. 34, poest.

Pood

on äraresimise pärast ära anda Israelt uul. nr. 2.

Wäike pood

heade tingimistega ära anda. Teatust saab Kasanski pl. nr. 34. n

Lihapood

omaniku haigusе pärast wälja üürida. Wabriku uul. nr. 8.

Pühapäewal, 23. märtsil kell 1 päewal

näitemüük

pr. Lenderi eragümnasiumi waesemate õpilaste abiandmise heaks gümnasiumi ruumides. Sissesaamine: täiseealistele 20 kop., lastele 10 kop. A

Tall. linna majand.-komisjon

annab sellega teada, et reedel, 28. märtsil s. a. kell 12 p. linnaameti ruumides

wähempakkumise teel kolme töölisteelumaja, landa ja kahe küüni ehitamine ja ühe hoone parandamine Rae mõisas ära antakse,

Ligemaid teateid saab komisjoni kantseleist, linnakassa ruumides, iga päew kella 10—3.

Komisjoni esimees,
linnanõunik G. F. Beljagin.
2e

Kunstlikkude hammaste laboratorium,

Kuninga uul. nr. 5, Karl Jürgensoni majas. 3
Kunstlikkude hammaste walmistamine kõige uuema methode järele.
Hinnad parajad! Wastuwõtmine kella 10—1 ja 3—5.

Wiimaks ometi siia jõudnud

ja soowitab oma wõrdlemata suurest tagawarast kõiksugu aptegi- ja rohukaupasid, nagu: munawärwid, paberid, lakid, seebimunad ja muud pühadekaubad. Lõhnaõlid, seebid, pumatid, kõige parematest Wene- ja wäljamaa wabrikutest. Mandlid, kardamom, safran, vanille ja kõike muud würtsi.

Peale selle: wärnitsat, linaõli, pintslid, wärwid, lakid jne. suurel kui ka wäiksel mõõdul.

A. Soonsein

Müüdakse 3400 ruutsülda

päriskrunti Wabriku uul.

ühes kükis ehk jaokaupa a. Järele küsida Narwa maanteel nr. 11, kontorist. Kõnetraat 395. 2

Lihawõtte piltpostkaartisid

soowitab jällemüüjatele suures wäljawalikus wõistlemata odawa hinnaga
St. M. Luik'i postkaardi-ladu Uuel turul nr. 50. n

Hästi wäljaõppin. naiskokk

soowib kõiksugu pidudeks ja puhadeks jõõkide walmistamist oma peale wõtta Tõlli uul. nr. 4, kort. 3.

Tublit sannauaist

tarwis. Baltiski m. nr. 3, krt. 41.

Naisterahwas,

kes meesterahwa kõõd tunneb, soowib kohta Tina uul. nr. 3, krt. 3.

15-a. lapsehoidjat

tarwis Ü. Kalamaja uul. nr. 3, k. 12.

Neiu

soowib kohta Riiseni. uul. nr. 41, k. 8.

Neiut

on kassasse tarwis Stosini magasinis, Wiru uul. nr. 8.

Õppinud õmblejat

on tarwis, ka noored tütarlapsed, kes soowiwad kleitide ja pealisriiete õmblemist ja joonistust ära õppida, saawad lahket õpetust Wiru uul. nr. 11, krt. 7. A. Aiik.

Tubli tüdruk

wõib odawaste klantsritsimist ära õppida. Pärast kindel teenistus. Wiltenhofi uul. nr. 5, krt. 6.

Kudujat

tarwis W. Amerika uul. 25-b, k. 1.

Mees.- ja nais.-haigerawitsejaid

on tarwis Seewaldt.

Juukselõikaja selli

tarwis W. Juhlentali 31.

Leiwat. wärkmeistrit

tarwis Suurel Pärnu maanteel 66.

Rätsepa töötegijat

tarwis, wõib ka naisterahwas olla, Magasini uul. nr. 3-a, krt. 7.

Rätsepa töölist

tarwis Allemani uul. 16, kort. 4.

Rätsepa töötegijaid

on tarwis Pikal uul. 29, R. Pahlberg.

Osawat rätsepatöölist

tarwis Niguliste uul. nr. 18, krt. 4.

Laagri pükstegijat

tarwis S. Tatarski uul. 16, krt. 4.

Tarwitatakse kohe
kingsepa töölist
naisterahwa ranttöö peale Narwa maant. nr. 21, saapapoodi.

Mõisa sepp,

kes oskab hästi masinadega töötada ja hobuseid rautada, wõib kohta saada Allo mõisas üle Rapla. 3t

Seppa

on tarwis Liiwalaia uul. nr. 7.

Õppinud tislerisellt

on maale tarwis. Teatust saab Wälise Arehna uul. nr. 8, J. Aint.

Aust. majaperemehed,

kellel on tööd ära anda kainele ja osawale „maatri" töölisele, teatagu kirjalikult s. l. t. „Maatri" all.

Peenikest sorti sugukoerad:

Wene laineli e tarwaga jänesekoer (Barsoi), isane, 9 kuud wana, suguirjas, 75—80 sent imeetrit kõrge, Saksamaa lühikese karwaga linnukoer kolmat korda jahil, isane ja emane, lühikese karwaga, terawakarwaga kutsikad, Saksa lambakoera kutsikad, sugukirja üles tõendatud, Fokterrier tubane kaswatus, noored taksikoerad tubase puhtad, müüb odawalt Exoti kauplus „Kanaria", Pikal uul. nr. 30

Nüüd kui kõik kallis on, on terwis kõige kallim!

Eellepärast hoidke teda willaste ihukatete abil.
Saada end. M. G. Böckleri wabrikust,
Kiuga uulitsal nr. 7.
Wahelkauplejate puudusel müüdakse, seal otse wabriku hinnaga.
Nõudke piltidega hinnakirju.
Asjad saadetakse postiga koju kätte. tnl?

Carwitan maalrid

kes numbrid wõiwad kirjutata Tondi uul. nr. 16, Lellep.

Hobusem. hobustega

on palgiwedamiseks tarwis. S. Arehna uul. 18, tulla läna.

Sulast

tarwis Mey-Landeseni rohukauplus Wiru wärawas.

Maalt tulnud haritud ja osaw
meesterahwas

otsib [illegible] kirjalikult läna Liivi uul. nr. 1, 8 „M".

Nooredmehed,

kes soowitaw habemeajamisi ja juukselõikamisi ära õppida, tulge Wladimiri uul. nr. 12.

Noormees

15—16 aast. vanadusest wõib teenistust leida A. Meldorfi puusärgi äris uue Eesti teatri wastas.

Kautsjo ärwiinul. kuusate elulombek.
noormees
soowib poeslaseks ehk muud ametit. Teated M. Söerde raamatukaupl. S. Tartu m. nr. 10.

Pagaripoissi

tarwis Heina uul. nr. 29-a, krt. 5.

Pagaripoissi

tarwis Wana Wiru uul. nr. 4.

Poissi,

kes hobusega käta mõistab, on tarwis Liiwalaia uul. nr. 36, pagari juures.

2 tuba

ja kõõk ära anda prii küte ja teenijaga ilma mõõblita 25 rbl. kuus Narwa m. nr. 24, k. 5, Rosenberg.

Wiisakas noormees

wõib kaasüürilisеks korterit saada Ousfowi uul. nr. 3, kort. 5.

Wiis kat meesterahwast

soowitakse kaasüürilisеks Aline uul. nr. 12, kort. 8.

Haritud noormees

wõib kaasüürilisеks tulla Kentmanni uul. nr. 22, kort. 5.

Wäike würtspood

wähese kaubaga ära anda. Teatust saab Uuel turul nr. 92, Eesti teatri kõrwal M. Jakobjoni kaupluses.

Wõton wastu kõiksugu nahatööd.

Soowitan odawalt häid tsumadamisid, kohwrid, käe- ja reisukottisid, kiriamapisid, kirjataskuid, kooliranitsaid, rahakottisid riimaga. Wõtan kõiksugu polsterdamisetööd wastu. Müüa kaksi d, Türgi diwan, woodlisirwid, wäike kapi, tammepuust koolid ja polifon. Odawalt müüa entiklopeda sõnaraamat Pikal uul. 38.

Anname sellega teada, et meie oma äriruumid esmaspäewal 17. märtsil s. a. Pikale uul. nr. 30 Immobiliipanga kõrwale
üle wiime.
E. Cederhilm & Co.

Olen lihapoe awanud

S. Pärnu uul. nr. 20. 21

Pilmad Jüripäewast **wälja rentida.**
Teatust saab igapäew peale lõunat Tehnika uul. nr. 13, kojaraahwalt.

10—15 aast. poeglastel
lõigatak. maksuta junkseid
20.—31. märts. juukselõikaja juures, Kopli uul. 24.

Äriseltsid ja akna ähtesid

tehtakse ajatohaselt
Kaupmehe uul. nr. 5.

Olen sadulsepa
töötoa awanud
S. Amerika uul. nr. 2, Sissekäik monopolt kõrwast.

100 rubla

ja rohkem maksan sellele, kes ruttu minu auto ära müüb. Kirj. palk. s. l. t. „100" all ära anda.

Kes soowib kohe
1000—3000 rbl.
kasulikus linematografiä is osanikuks hakkata? (20% tindlalt). Palk. s. l. t. „Effekt" all ära anda. 21

Haritud noormees

otsib suwels Nõmmele mõõblitega tuba. Teat. s. l. t. „100" all.

Pood

kaubaga ära anda. Küsida Suurel Arewjewi uul. nr. 34, poest.

Pood

on äraresimise pärast ära anda Israelt uul. nr. 2.

Wäike pood

heade tingimistega ära anda. Teatust saab Kasanski pl. nr. 34. n

Lihapood

omaniku haigusе pärast wälja üürida. Wabriku uul. nr. 8.

Kõik automobilide jagusid

nagu: pumpasid, süütajaid, tõstjaid, tulpisid, poltisid, mutrid, täielikusid tööriistasid jne., jne. soowitab oma ladust wäga odawalt:

Fr. Nicolai,

Wiru uulitsal nr. 7.
Vacuum Oil Co. õlisid waadi ja puuda wiisi.

Wiimane aeg!

musta räästate ja tihaste majaketse wäljapanemiseks jne., tosin 7 rbl.
Exoti kauplus „Kanaria",
Pikal uulitsal nr. 30.

Uudis! **Solingen'i** Uudis!
terariistade kauplus awatud Tallinnas, Nunne uul. nr. 7,

praegu kohale jõudnud kaupadest soowitatakse iseärawis kõige paremaid hästi proowitud habemenuge, headusе eest wastutus ja hinnata teritus, niisama juukselõikamise- ja habemeajamise-masinaid, rätsepatele häid juurdelõikamise käärisid.

Märkus: Teritamise töästus awatakse lähematel päewadel, kus kõiksugu seid terä- ja lõikamise-riistasid teritamiseks ja puhastamiseks wastu wõetakse.

Soowitan suures wäljawalikus
kewadekübaraid ja garniturisid,

wormin odawalt wanu uue moe järele ümber. Ka leinakübaraid igaühele rohkel arwul walmis saadawal. Suurel Karja uul. nr. 19, ni Eesti pangamaja kõrwal, sissekäik kangi alt.
Aupaklikult **M. Selli.**

Tsement

põllutorusi

keldrite kuiwatamiseks,
Tsement katusekiwa
kahekordse waltsiga soowitab
Tallinna tsementasjadewabr.,
end. M. Böckler, Baltiski maant. nr. 45. ne?

Kõigile nendele,

kes soowiwad head wastupidawat kudumisemasinat osta, soowitan ma oma, aastate jookul siin tuttawaks saanud

Suremosa & Lamb kudumisemasinaid.

Fr. Nicolai Wiru uul. nr. 7.
Hinnakirjad maksuta.

Trükitud A. Pert'i trükikojas Tallinnas